Пралетарыі ўсіх краёў, злучайцеся!

Савецкая Беларусь

Орган Цэнтральнага Выканаўчага Камітэту Саветаў БССР.

АДРЕС РЭДАКЦЫІ: МЕНСК, рог вуліц Ленінскай і Карла Маркса (2-гі Дом Саветаў).

ТЭЛЕФОНЫ: Рэдакцыі—№ 478. Рэдактара—№ 769.

Матар'ял прымаецца—з 9-й да 3½ гадз.

Невыкарыстаныя рукапісы назад аўтарам не вярочаюцца.

ЦАНА НУМАРУ 5 кап.

КАНТОРА: Менск, рог вуліц Ленінскай і Карла Маркса. Тэлефон № 244. (2-гі Дом Саветаў).

ПАДПІСНАЯ ПЛАТА: На 1 месяц ... 80 к. ... 6 ... 4 р. — к. 1 год ... 8 р. — к. Зьмена адрасу: іншагародніх — 20 к. месцовых — 10 к.

ПЛАТА ЗА АБ'ЯВЫ: ... 2 р. 50 к. Сьпешныя на 50 проц. даражэй. Звыш тарыфу бярэцца 10 проц. падатку.

ПЛАТА ЗА ПУБЛІКАЦЫІ: ... аб дакумантах ... 15 к. За кожны дадатковы ... 5 к. Публікацыі ЗАГС'у—3 руб.

НАДПІСКА ПРЫМАЕЦЦА ў канторы газэты, ва ўсіх аддзяленьнях Беларускага Дзяржаўнага Выдавецтва і ва ўсіх пашт.-тэл. канторах. АБВЕСТКІ ПРЫМАЮЦЦА канторай газэты: Менск, рог Ленінскай і Карла Маркса (2-гі дом Саветаў).

9 ГОД ВЫДАНЬНЯ. ШТОДЗЁННАЯ ГАЗЭТА. № 43 (2231) Нядзеля, 19-га лютага 1928 г.

Ізноў небясьпека польска-літоўскага канфлікту.

Апошні выхаванец Лігі Нацый—польска-літоўскае «замірэньне»—пражыў на сьвеце толькі 2 месяцы. Яшчэ ў сьнежні сэсія рады Лігі Нацый раіла абедзьвюм дзяржавам распачаць непасрэдныя перамовы з мэтаю знайсьці выхад з гэна небясьпечнага становішча, калі дзьве суседнія дзяржавы ў працягу некалькіх гадоў ня маюць ніякіх зносін між сабою і знаходзяцца ў стане ні то міру, ні то вайны. І ўжо ізноў міністр замежных спраў Польшчы Залескі зварочваецца да старшыні літоўскага ўраду з пагрознаю нотаю і патрабуе неадкладнага адказу, ці намерана Літва распачаць перамовы «з мэтаю ўстанаўленьня нармальных і добрасуседзкіх адносін».

Такім парадкам, адносіны між Літвою і Польшчаю варочаюцца да таго становішча, у якім яны былі перад сэсіяй рады Лігі Нацый у сьнежні. Як відаць, жэнеўская пастанова ня здолела адыграць ролі падмурку, на якім можна было-б пабудаваць моцнае замірэньне. Для таго, каб разваліласся трухлявая жэнеўская пабудова, не патрэбна было нават надворнага штурша. Яна проста раскідалася таму, што ніякімі нават самымі лепшымі рэзалюцыямі нельга замазаць таго факту, што польскі імпэрыялізм мае намер абавязкова праглынуць Літву, і калі дачасу адмовіўся ад гэтай думкі, дык толькі таму, што для гэтага не стварылася яшчэ належных умоў.

Польская дыплёматыя імкнецца з гэтае прычыны скласьці спрыяючыя варункі для ажыцьцяўленьня сваіх захватніцкіх плянаў. Ёй трэба паказаць Літву, як дзяржаву, з якою немагчымы ніякія мірныя зносіны і якая зьяўляецца небясьпечнаю для міру з прычыны шчыльных сувязяў, нібыта існуючых між ёю і СССР. Калі азнаёміцца з перапіскаю, якую вядуць у працягу 2-х месяцаў міністры замежных спраў Польшчы і Літвы, дык лёгка пераканацца, што польскі ўрад імкнецца так ператлумачыць «прымірыцельную» рэзалюцыю рады Лігі Нацый, каб Літва, сама таго не заўважваючы, адмовілася ад сваіх прэтэнзій на Віленскую вобласьць, якую ад яе гвалтам адабрала імпэрыялістычная Польшча. Калі-ж літоўскі ўрад, каб ухіліцца ад польскай пасткі, адмаўляецца аднавіць дыплёматычныя зносіны з Польшчаю, польскі ўрад пасылае яму ультыматум і пагражае расправаю.

Польска-літоўскія адносіны, такім чынам, ня толькі не ўпарадкаваны ў выніку «прымірыцельнай» дзейнасьці рады Лігі Нацый, але, наадварот, надзвычайна абвастрыліся ў апошні час. Становішча тым больш небясьпечнае для Літвы, што на баку Польшчы знаходзяцца ўсе яе эўрапейскія заступнікі—Францыя, Англія і Італія. Буржуазны друк гэтых краёў абвінавачвае Літву ў нежаданьні падначаліцца пастановам Лігі Нацый і ў атрыманьні інструкцый для сваёй палітыкі з Масквы. Адбываецца, такім чынам, падрыхтоўка расправы з Літвою, прычым невядома толькі, надумаецца польская ваеншчына напасьці на Літву зараз ці адкладзе наскок да таго, як новая сэсія рады Лігі Нацый абвесьціць сваю пастанову абавязковаю для Літвы і даручыць Польшчы пакараць Літву ў разе яе непадначаленьня.

Мы зацікаўлены ў захаваньні спакою ва Ўсходняй Эўропе, і савецкая дыплёматыя ня раз раіла літоўскаму ўраду самую вялікую ўмеранасьць і асьцярожнасьць. Але адначасна наш урад ня раз папераджаў урад Польшчы, што ён возьме на сябе вялічэзную адказнасьць, калі парушыць мір з Літвою і выкліча, такім чынам, міжнародныя непаразуменьні. І зараз наш урад будзе, бясспрэчна, усімі сіламі імкнуцца, каб абвостраны ізноў польска-літоўскі канфлікт быў упарадкаван мірнымі сродкамі без замаху на незалежнасьць Літвы і без парушэньня інтарэсаў народаў СССР.

Заява Вальдэмараса аб польскай ноце.

БЭРЛІН, 17—II. Літоўскі прэм'ер Вальдэмарас у гутарцы з прадстаўніком нямецкага агенцтва заявіў, што раней усяго ён ня верыць у шчырасьць жаданьня Польшчы весьці перамовы з Літвою, як з роўным краем.

Далей Вальдэмарас заявіў, што пакуль адносіны Літвы з Нямеччынаю і Савецкім Саюзам застануцца такімі-ж, як і цяпер, Літва будзе абаронена з двох бакоў.

Новая літоўская канстытуцыя.

«Роботнік» паведамляе, што 16 лютага павінен быў быць агалошан дэкрэт прэзыдэнта Літвы, па якому прэзыдэнт выбіраецца пажыцьцёва, а сойм мае быць значна абмяжован у сваіх правох і быць дарадчай інстытуцыяй, а не законадаўчай. Выбарныя правы маюць толькі грамадзяне літоўскай нацыянальнасьці.

АРЫШТЫ Ў ЛІТВЕ.

Літоўская паліцыя зрабіла апошнімі днямі шмат арыштаў сярод літоўскіх сацыял-дэмакратаў у Коўні, Вількаміры, Шаўлях і Аліце. Зроблена таксама шмат рэвізій на польска-літоўскім пагранічча. Устаноўлена, што адозвы, якія знойдзены пры рэвізіях, друкаваліся ў Вільні.

АРБІТРАЖНЫ ЎГАВОР МІЖ НЯМЕЧЧЫНАЮ І ЛІТВОЮ.

БЭРЛІН, 17-2. Сёньня агалошаны тэкст арбітражнага ўгавору між Нямеччынаю і Літвою. Угавор прадугледжвае трацейскі разгляд юрыдычных канфліктаў і заміраючую працэдуру для палітычных канфліктаў.

Паўстаньне ў „арміі“ Плячкайціса.

КОЎНЯ, 8—II. Водлуг вестак літоўскіх газэт, «армія» Плячкайціса, якая знаходзіцца ў Лідзе, узьняла паўстаньне проці лейтэнанта літоўскае арміі Гайжутыса, камандыраванага Плячкайцісам з Вільні для навучаньня салдат. Непарадкі былі выкліканы заяваю Гайжутыса, што ён увядзе суровую дысцыпліну і будзе вымагаць «пашаны да сябе“.

Для прыдушэньня паўстаньня прыехаў Плячкайціс разам з 2-ма польскімі афіцэрамі, якія засталіся ў Лідзе для навучаньня часьцей Плячкайціса.

БАРАЦЬБА ЧЭХАСЛАВАЦКІХ ГАРНЯКОЎ.

РЭФАРМІСТЫ ЗРЫВАЮЦЬ СТАЧКУ.

ПРАГА, 17-II. Перамовы між прадпрыёмцамі і прадстаўнікамі бастуючых гарнякоў, распачатыя, не зважаючы на пратэст рэвалюцыйнага аб'яднаньня прафсаюзаў, вядуцца на падставе прапанаванае прадпрыёмцамі сыстэмы спрэчак. Прадпрыёмцы згадзіліся на мінімальныя ўступкі.

У раёне забастоўкі згуртаваны жандары і войска. 21 мясцовы забастовачны камітэт патрабуе, каб цэнтральны забастовачны камітэт зьняў з працы рабочых тэхнічнага нагляду.

САЛІДАРНАСЬЦЬ НЯМЕЦКІХ І ПОЛЬСКІХ ГАРНЯКОЎ З БАСТУЮЧЫМІ.

БЭРЛІН, 17-II. Канфэрэнцыя горнарабочых Чэхаславакіі, Нямеччыны і Польшчы (адбылася ў Нямеччыне), абмеркаваўшы пытаньне дапамогі бастуючым гарнякам Чэхаславакіі, пастанавіла не дапушчаць прывозу вугалю з Саксоніі ў Чэхаславакію.

Замах на заработак ангельскіх тэкстыльшчыкаў

ЛЁНДАН, 15-2. Нарада прадпрыёмцаў паперова-ткацкае прамысловасьці, якая адбылася ў Манчэстэры, ухваліла 15 сакавіка згоду з рабочымі і зацьвердзіла новую, на ўмовах зьніжэньня заработку на 12 з палов. проц. і павялічэньня ліку рабочых гадзін у тыдзень з 48 да 52 з чвэрцю.

Пахаваньне старшыні мангольскага ўраду.

УЛАН-БАТОР, 17-II. Сёньня раніцою адбылося ўрачыстае пахаваньне памёршага старшыні рады міністраў Мангольскае Народнае Рэспублікі Цэрэн-Дорджы. На пахаваньні прысутнічала звыш 10000 чал. Паўнамоцны прадстаўнік СССР у Манголіі тав. Охцін падкрэсьліў значэньне асобы Цэрэн-Дорджы ў справе нацыянальнага адраджэньня Манголіі і адзначыў, што ў яго асобе СССР траціць аднаго з шчырых сваіх прыяцеляў на Ўсходзе. Паўнамоцнае прадстаўніцтва і гандлёвае прадстаўніцтва СССР усклалі на труну чырвоныя вянкі з жалобнаю істужкаю.

Усеагульны лёкаут мэталёўцаў у Нямеччыне.

Лёкаут пачнецца 22-га Лютага.

БЭРЛІН, 17-2. У ажыцьцяўленьне пастановы саюзу нямецкіх мэталёпрамыслоўцаў, усе мэталюргічныя заводы Баварыі назначылі абвяшчэньне лёкауту на 22 лютага. У Баварыі лёкаутам будзе ахоплена 75 тысяч рабочых.

Саюз мэталёпрамыслоўцаў Бадэне назначыў абвяшчэньне лёкауту на 7 сакавіка. У Бадэне будзе лёкаутавана 15 тысяч рабочых.

НАСЬПЯВАЕ ПАШЫРЭНЬНЕ БАРАЦЬБЫ.

БЭРЛІН, 15-II. Склíканая ў Кельне саюзам фабрычных рабочых канфэрэнцыя прапанавала ўсім сэкцыям саюзу неадкладна абмеркаваць пытаньне аб скасаваньні тарыфных угавораў. Гэтая пастанова закранае звыш 100.000 рабочых. Хрысьціянскія прафсаюзы далучыліся да гэтае пастановы.

МІЖРАБПОМ ЗА ВЫКАНАНЬНЕМ ПРАЛЕТАРСКАГА АБАВЯЗКУ.

БЭРЛІН, 15-II. Нямецкая сэкцыя Міжрабпому сабрала звыш 15 тыс. марак для дапамогі мэталёўцам Сярэдняе Нямеччыны і разьмеркавала звыш 2.000 харчовых пакетаў у адным толькі Гальлэ.

ПРЫЧЫНЫ РАЗВАЛУ ЎРАДАВАЕ КААЛІЦЫІ МАРКСА.

БЭРЛІН, 17-II. Крызіс ураду буржуазнага блёку і роспуск рэйхстагу ў нядоўгім часе характарызуецца раней усяго тым, што правая кааліцыя распалася не пад націскам апазіцыі ў мурох парляманту, ці па-за межамі яго, а распусьціла сябе сама. Школьны законапраэкт праваліўся не таму, што народная партыя пярэчыла проці перадачы школьнае справы ў рукі царквы, а толькі з прычыны рознагалосьсяў між цэнтрам і народнай партыяй па параўнаўча нязначным дробязям законапраэкту. Буржуазныя партыі выкарысталі гэтую прычэпку для развалу кааліцыі толькі таму, што імкнуліся на час перадвыбарчае кампаніі рассеяць незадаволеньне ў цэлым палітыкаю буржуазнага блёку ў шмат каго з сваіх прыхільнікаў.

Прывітаньне УЦСПС ад нямецкіх мэталёўцаў

БЭРЛІН, 16-2. На мітынгу ў Гальле, прыцягнуўшым вялізарную колькасьць рабочых, было аднагалосна пастаноўлена паслаць прывітальную тэлеграму УЦСПС у сувязку з тым, што УЦСПС пераве́ў 20 тысяч марак для матар'яльнае дапамогі мэталістам Сярэдняе Нямеччыны. Была ўхвалена таксама рэзалюцыя, якая патрабуе, каб камфракцыя муніцыпалітэту прапанавала муніцыпалітэту арганізаваць выдачу малака і вугалю.

Пасьля мітынгу адбылося разьмеркаваньне Міжрабпомам 1500 пакункаў з харчамі.

ТРАСКУЧЫ ПРАВАЛ НЯМЕЦКІХ ТРАЦКІСТАЎ.

БЭРЛІН, 9-2. На выбарах праўленьня прафэсыянальнага аб'яднаньня рабочых абутковае прамысловасьці ў Эрфурце група Маслава высунула сьпіс кандыдатаў. Не зважаючы на спробу маслаўцаў разьбіць галасы, у праўленьне прафсаюзу былі абраны кандыдаты камуністычнае партыі і не ўвайшоў ніводзін кандыдат маслаўцаў.

Даляр перамог.

ВЫНІКІ ПАНАМЭРЫКАНСКАГА КАНГРЭСУ.

НЬЮ-ЁРК, 17-2. На панамэрыканскім кангрэсе ў Гаваньне ўсе прапановы, меўшыя мэтаю паслабіць пануючае становішча Злучаных Штатаў у Панамэрыканскім Саюзе, адхілены. Кіраўніцтва саюзу, як і раней, будзе знаходзіцца ў Вашынгтоне. Старшынёю саюзу ізноў застаецца дзяржаўны сэкратар Злучаных Штатаў. Дэлегацыя Злучаных Штатаў у Гаваньне дамаглася ўхвалы канвэнцыі па авіяцыйным пытаньні, якая перадае ў рукі Злучаных Штатаў кантроль над паветранымі зносінамі між амэрыканскімі краямі.

Змаганьне Індыі з ангельскім імпэрыялізмам.

БАЙКОТ КАМІСІІ САЙМОНА Ў БІРМЕ.

ЛЁНДАН, 17-II. З Рангуну паведамляюць, што народная партыя ў Бірме аднагалосна пастанавіла байкатаваць камісію Саймона і выпрацаваць праэкт канстытуцыі для Бірмы.

МАКДАНАЛЬД ЗА ВЫКАНАНЬНЕМ «ПАТРЫЁТЫЧНАГА АБАВЯЗКУ».

ЛЁНДАН, 17-II. У сваёй прамове ў Донкастэры міністр па справах Індыі Біркенхэд пахваліў Макданальда, які, водлуг яго слоў, у пытаньні аб камісіі Саймона «з самага пачатку патрыётычна выконвае свой абавязак».

ВЫКЛІК САЙМОНУ АД ІНДЫЙСКІХ НАЦЫЯНАЛІСТАЎ.

ЛЁНДАН, 17-II. Водлуг паведамленьняў з Дэлі, у спрэчках па пытаньню аб адносінах да камісіі Саймона ў Індыйскім заканадаўчым сходзе нацыяналіст Джанакер, кідаючы выклік Саймону, прапанаваў яму спаткацца з прадстаўнікамі Індыі на роўных правох за агульным дарадчым сталом. Незалежны дэпутат Жынна заявіў, што прынцыпы, за якія змагаюцца незалежныя, складаюцца з поўнае роўнасьці для ўсіх індусаў.

Жандармэрскі рэжым у Югаславіі.

ВОСТРАЕ ВЫСТУПЛЕНЬНЕ РАДЗІЧА Ў СКУПШЧЫНЕ.

ВЕНА, 8-II. З Белграду паведамляецца, што лідэр сялянскае харвацкае партыі Радзіч падаў у югаслаўскі парлямант тэрміновае запытаньне наконт учынкаў жандармэрыі. Радзіч нагадаў шмат выпадкаў, калі жандармы зьбівалі ні ў чым невінаватых сялян. Начальнік жандармэрыі генэрал Тэціч, водлуг слоў Радзіча, уласнымі рукамі зьбівае падначаленых, якія адмаўляюцца катаваць сялян. Радзіч зазначыў, што свавольства жандармэрыі наводзіць жах на жыхарства і патрабаваў, каб жандармы перайшлі пад загад судовых органаў.

Далей Радзіч патрабаваў скасаваць усе спэцыяльныя загады і пастановы ў абласьцёх Югаславіі, якія ўваходзілі раней у склад Аўстра-Вэнгерскае імпэрыі. Гэтае патрабаваньне міністр унутраных спраў Радовіч адхіліў, матывуючы сваю адмову тым, што ў Югаславіі „яшчэ не праведзена уніфікацыя законаў“. Заява Радовіча выклікала буру абурэньня на лаўках апазіцыі. Дэпутаты паўставалі з месц і выгуквалі на адрасе ўраду: „хлусы, нягоднікі. Мы выйдзем з такога парляманту. Такога тэрору і катаваньняў ня было яшчэ ніколі“ і г. д.

Сэсія камісіі аб разброеньні.

БЭРЛІН, 17-II. Чарговая сэсія падрыхтоўчае камісіі канфэрэнцыі аб разброеньні склікаецца на 15 сакавіка ў Жэневе. У парадку дню—справаздача аб дзейнасьці камісіі па безапаснасьці, абмеркаваньне прапаноў савецкае дэлегацыі аб разброеньні і стан працы падрыхтоўчае камісіі да канфэрэнцыі аб разброеньні.

Перад выбарамі ў Польшчы.

ЭНПЭЭРЫ ЗА СЬПІС № 13.

Варшаўскі камітэт Народнай Рабочай Партыі пастанавіў аддаць галасы ў Варшаве на выбарах у сойм і сэнат за сьпіс № 13 (рабоча-сялянскае адзінства).

САНАЦЫЯ І ППС.

Незадаволеная „апазіцыйнасьцю“ ППС, санацыя стараецца даняць ППС дробнымі ўколамі. Гэтымі днямі суд уручыў б. паслу, б. міністру і сучаснаму старшыні ЦК ППС Барліцкаму Н. акт абвінавачаньня, па якому Барліцкі прыцягваецца да адказнасьці за прамову ў Грудзёндзе ў верасьні 1927 г.

„НАША БАЦЬКАЎШЧЫНА“.

Вышаў № 1 новай беларускай газэты «Наша Бацькаўшчына“, органу «Цэнтральнага Выбарнага Камітэту беларускіх сялян і работнікаў“ арганізацыі Які Станкевіча.

ЭНДЭЦКІЯ ВЫДУМКІ.

„Дз. Віл.“ (№ 37) паведамляе, што на абшары Маладэчынскага і Вілейскага паветаў «грамадаўцы» паразумеліся з «Блёкам супрацоўніцтва з урадам» і нават падзялілі абшары на ўплывы той і другой арганізацыі.

КАНФІСКАЦЫЯ «СІЛЫ ПРАЦЫ».

Урадавы камісар г. Вільні сканфіскаваў № 6 радыкальнай беларускай газэты „Сіла Працы“ за артыкулы „Аб'яднаньне сацыялістаў у Чэхаславакіі» і „Навагрудзкі працэс 24-х».

БЫЎШЫ ПАСОЛ БАЛІН У БЭРЛІНЕ.

Абшарніцкае «Слово» паведамляе, што „вядомы рэвалюцыйны дзеяч б. пасол Балін, які ўцёк ад вастрогу заграніцу аж у Бэрлін“, піша адтуль да польскіх адміністратараў „пісьма аб адносінах беларускай людносьці да асаднікаў“ і г. д.

51 ГОД АСТРОГУ.

Гэтымі днямі скончыўся ў Навагрудку судовы працэс проці 24 асоб, абвінавачаных у прыналежнасьці да кампартыі Зах. Беларусі. 7 асоб прысуджаны на 4 гады вастрогу кожны, 6—на 3 гады, 7—на 2 гады і 1—на 1 год. 3 асобы апраўданы.

АРЫШТЫ КАМУНІСТАЎ.

Каля Даўгінава паліцыя арыштавала А. Дубіка і В. Шырковіча, у якіх знойдзена шмат камуністычнай літаратуры.

АРЫШТ РЭДАКТАРА «САХІ».

Гэтымі днямі паліцыя зрабіла рэвізію ў памяшканьні рэдактара бел. часопісі «Саха» гр. Павалковіча. Пасьля рэвізіі, якая быццам дала шмат абвінавачваючых матар'ялаў, гр Павалковіч быў арыштован.

П'ЯНЫ ДЭБОШ ПАГРАНІЧНІКАЎ.

«Слово» паведамляе, што каля Ландварова адзін п'яны польскі пагранічнік стаў бунтаваць на вясельлі і быў абяззброен. Абражаны гэтым, ён вярнуўся з сваімі ўзброенымі таварышамі, якія сталі страляць і забілі 16-цігадовага Э. Заншэвіча і цяжка паранілі дзяўчыну К. Удзямову.

Згавор 3 арлоў кітайскага Брумера.

ТОКІЁ, 17-2. Японскае агенцтва паведамляе, што між Чан-Кай-Шы, Фын-Юй-Сянам і Ен-Сі-Шанам дасягнута згода на наступных умовах 1) Фын-Юй-Сян бярэ на сябе пасрэдніцтва з мэтаю пагадзіць рознагалосьсі між Уханам і Нанкінам; 2) Чан-Кай-Шы і Ен-Сі-Шан абавязваюцца падтрымліваць наступ Фын-Юй-Сяна на правінцыю Шандунь, якую мяркуюць перадаць пад яго кантроль; 3) Фын-Юй-Сян і Чан-Кай-Шы прызнаюць аўтаномію правінцыі Шансі.

АРЫШТЫ Ў ГАНКОНЗЕ.

ШАНХАЙ, 17-2. Друк паведамляе, што ў Ганконзе арыштавана 54 асобы, западозраныя ў рэвалюцыйнай дзейнасьці. У арыштаваных, нібы, знойдзена ў невялікай колькасьці зброя.

ГУАНСІЙЦЫ НАСТУПАЮЦЬ.

ШАНХАЙ, 17-2. З Ханькоу паведамляюць, што 21-ая армія Бай-Цзун-Чы заняла Баоцін (правінцыя Хунань за 230 клм. на паўднёвы захад ад Чанша).

IX пленум выканкому Камінтэрну.

Апазіцыя ў УсеКП(б) і Камінтэрне.

Працяг спрэчак па дакладзе тав. Бухарына.

МАСКВА, 17-II. На трэцім пасяджэньні пленуму выканкому Камінтэрну адбываліся далей спрэчкі па дакладзе тав. Бухарына аб апазіцыі ЎсеКП(б) і ў Камінтэрне.

Прамова тав. Ілека.

(Чэхаславакія).

Тав. Ілек зазначыў, што ў Чэхаславакіі ёсьць 3 апазіцыйныя групоўкі: ультра-левая, апартуністы і ліквідатары. Усе гэтыя групкі праводзяць барацьбу проці партыі і проці Камінтэрну. Чэхаславацкія сацыял-дэмакраты, зразумела, дапамагаюць трацкістам.

Не зважаючы на суровую барацьбу чэхаславацкіх трацкістаў проці партыі, —кажа тав. Ілек,—апошняя заваёўвае ўсё новыя пазіцыі ў рабочай клясе. Аб гэтым сьведчаць нават посьпехі партыі на нядаўніх муніцыпальных выбарах у Чэхаславакіі. У шырокай масе сяброў партыі няма супярэчнасьцяў наконт трацкізму. Партыя рашуча і аднадушна адхіляе трацкізм.

Прамава тав. Гансэна.

(Нарвэгія).

Тав. Гансэн заяўляе, што нарвэская камуністычная партыя цалкам далучаецца да выказанае тав. Бухарыным думкі, што барацьба проці апазіцыі зьяўляецца складанаю часткаю барацьбы камуністычных партый проці сацыял-дэмакратыі. Нарвэская сацыял-дэмакратыя—самая «левая» ў сьвеце. У радох гэтае сацыял-дэмакратыі ёсьць рэнэгаты, накшталт Транмэля, якія шырока выкарыстоўваюць заявы трацкісцкае апазіцыі. Кампанія Транмэля амаль што ніякага посьпеху ня мае. Тлумачыцца гэта тым, кажа Гансэн, што наўрад ці ёсьць у якім-небудзь іншым краі такое выразнае выяўленьне моцных сымпатый да СССР, як у Нарвэгіі. Выступаць у Нарвэгіі проці завярэньняў пабываўшых у СССР нарвэскіх рабочых дэлегацый—задача вельмі цяжкая. Зараз-жа пасьля сьвяткаваньня 10-угодак Кастрычнікавае рэвалюцыі, на якім Транмэль сказаў прамову з заклікам да сусьветнае рэвалюцыі, ён распачаў па ўстаноўленым узоры кампанію за «вызваленьне палітычных вязьняў» у СССР. Праз 3 дні яму давялося спыніць гэтую кампанію, бо ён ня мог не зразумець, што нарвэская рабочая кляса адносіцца варожа да кожнага выпаду на СССР. Нарвэскія сацыял-дэмакраты імкнуцца ўсімі сіламі перашкодзіць росту камуністычных сымпатый у нарвэскім пралетарыяце. Нядаўна «раптоўна сканаўшы» нарвэскі ўрад рабочае партыі выдаў «левую» дэклярацыю, і, так сказаць, скончыў дзякуючы гэтаму самагубствам, бо ён разумеў, што, выступіўшы на шлях адкрытага саюзу з буржуазнымі лібэраламі, ён яшчэ больш паскорыў-бы працэс палявеньня нарвэскіх рабочых.

Канчатковае прыдушэньне апазіцыі ва ЎсеКП(б) і ва ўсім Камінтэрне, поўная перамога над Маславым і кампаніяй у Нямеччыне, інакш кажучы, разгром усіх гэтых здраднікаў партыі зьяўляецца важнаю задачаю, якая мае вялікае значэньне таксама і для далейшага прыцягненьня на наш бок левых рабочых мас Скандынавіі.

Прамова т. Візэра.

(Швэйцарыя).

Тав. Візэр адзначае, што ні ў Цэнтральным Камітэце швэйцарскае кампартыі, ні на партыйных і адчыненых сходах ніхто з сяброў партыі на карысьць апазіцыі ня выступаў і што швэйцарская кампартыя мае здаровы пралетарскі асяродак, які дае ёй магчымасьць разьвівацца без якіх-небудзь сур'ёзных крызісаў.

У АПОШНІ ЧАС.

(Атрымана а 1 гадз. уночы).

КАНФЛІКТ У МЭТАЛЁ-ПРАМЫСЛОВАСЬЦІ НЯМЕЧЧЫНЫ НЯ ЎЛАДЖАН.

БЭРЛІН, 18-II. Прымірыцельныя перамаўленьні па канфлікту ў сярэдня-нямецкай мэталё-прамысловасьці, якія адбыліся ўчора ў міністэрстве працы, скончыліся бяз вынікаў. Арганізаваная пасьля гэтых перамаўленьняў прымірыцельная камера таксама не ўхваліла ніякай пастановы. Усе прадпрыёмцы, якія ўваходзяць у саюз бэрлінскіх прадпрыёмцаў мэталё-прамысловасьці, абвясьцілі аб звальненьні ўсіх рабочых з 22-га лютага. Гэта пастанова датыкаецца 550 тысяч мэталёўцаў.

ЗВАЛЬНЕНЬНЕ ЛЁКАУТАВАНЫХ МЭТАЛЁЎЦАЎ.

БЭРЛІН, 18-2. У выкананьне пастановы саюзу мэталё-прамыслоўцаў аб усеагульным лёкауце, арганізацыі саюзу ў Бадэне і Пфальцы зрабілі загад аб звальненьні 24-га лютага ўсіх рабочых на прыналежачых членам саюзу прадпрыёмствах. У Бадэне будзе лёкаутавана 45 тысяч мэталёўцаў, у Пфальцы—20 тысяч.

САВЕЦКА-НЯМЕЦКІЯ ЭКАНАМІЧНЫЯ ПЕРАМОВЫ.

БЭРЛІН, 17-II. Водлуг паведамленьняў агенцтва Вольфа, савецка-нямецкія эканамічныя перамовы, распачатыя 11-га лютага, адбываліся ў працягу ўсіх апошніх дзён. Старшыня нямецкае дэлегацыі Вальрот і старшыня савецкае дэлегацыі, член калегіі Народнага Камісарыяту Гандлю Шлейфэр, азнаёмілі дэлегацыі з прынцыповымі поглядамі сваіх урадаў на пытаньні эканамічных адносін між абодвымі краямі. Потым абедзьве дэлегацыі распачалі агульны абгавор прапанаванага бакамі матар'ялу. Пасьля разгляду матар'ялу павінна распачацца праца камісій. Камісіі пачнуць працу 20 лютага.

За дзень.

Купля-продаж галасоў.

Францыя знаходзіцца зараз напярэдадні выбараў у парлямант. Пачынаецца лоўля галасоў. Паны «аптавікі па продажы галасоў» заварушыліся. Гэта іх сэзон.

Кожны з „аптавікоў“ зьвязаны з якой небудзь правінцыяй, а хто і з некалькімі адразу. Яны бяруцца даставіць любому «пакупцу» за адпаведную ўзнагароду пэўную колькасьць галасоў. Галасы гэтыя яны загадзя «купляюць» і хто дасьць больш, той можа іх атрымаць. Быць дэпутатам у парлямант—ці чаго добрага сэнатарам у сэнаце—гэта значыць мець забясьпечаную кар'еру. За гэта варта добра заплаціць.

У прадвыбарчыя дні ў калідорах парляманту, у буфэце, ці ў вядомым парыскім рэстаране Файё, дзе зьбіраюцца звычайна члены палаты, кішма кішыць гэтых «аптавікоў». Найбольш буйным з іх зьяўляецца пан Каэн, які «мае», як завяраюць, 50 дэпутацкіх мандатаў. Кліенты, г. зн. усе тыя, хто хоча і каму ахвота дабрацца да ўтульнага і... прыбытковага парляманцкага месцачка, усе гэтыя рэспубліканцы розных масьцей і адценьняў,—літаральна разрываюць яго на часткі. Гэты самы Каэн у свой час прадаў барону Ротшыльду за добры куш патрэбную колькасьць галасоў выбаршчыкаў у правінцыі Верхняй Савойі і правёў яго ў палату. Дабрадушныя горцы з Верхняе Савойі ад свайго паважанага дэпутата толькі і бачылі, што грошы ды партрэт.

Так пякуцца шмат якія мандаты на «дэмакратычнай» кухні.

Вельмі цікава, што польская газэта «Глос Правды», якая з дакорам апавядае аб усім гэтым, абыходзячы моўчкі свае польскія прыёмы. Польшча таксама на парозе выбараў, і ўсе гэтыя справы паўтараюцца і ў яе, праўда ў больш вузкім маштабе, бо Польшча вельмі бедная і прымушана задаволіцца «розьнічнікамі». Між іншым —яны варты адна другой.

82 процанты дзіцячае сьмяротнасьці.

Забастоўкі тэкстыльшчыкаў у Бамбеі і Бамбейскае правінцыі (у Індыі) набылі значныя разьмеры. Прычыны гэтаму ясныя. Карэспандэнт органу ангельскае кампартыі «Уоркес Лайф» апавядае аб страшэннай эксплёатацыі індыйскіх рабочых, сярод якіх вялікая колькасьць жанчын і дзяцей. Даволі сказаць, што сярэдні заработак мужчыны на бамбейскіх фабрыках складае 1 шылінг і 10 пэнсаў у дзень, жанчыны—1 шылінг, а дзяцей—11 пэнсаў (1 шылінг складае прыблізна 50 кап., 1 пэнс—4 кап.).

Побач з нікчэмным заработкам лютуе суровая сыстэма штрафаў. Штрафуюць за малейшую нядбайнасьць, а іншы раз і бяз прычыны. Здараецца, што штрафы складаюць палову заработку працоўнага. Агульны ўзровень заработку бамбейскага рабочага ледзь перавышае разьмеры тае дапамогі, якую аказваюць установы дапамогі галадуючым, і шмат ніжэй пайка, які выдаецца ў бамбейскіх астрогах зьняволеным.

Ня менш страшэнны ўмовы рабочых, якія жывуць пераважна ў маленькіх хіжынах, за якія трэба плаціць ад адной шостай да адной трэцяй заработку.

Ня дзіва, што гэткая дзікая эксплёатацыя і агідныя ўмовы жыцьця выклікаюць страшэнны процант сьмяротнасьці. Сьмяротнасьць дзяцей складае 667 на 1.000 нованароджаных, а ў некаторых раёнах дасягае да 828 на тысячу. Індыйская работніца жыве ў сярэднім 23 гады.

Украінцы і выбары ў сойм.

Блёк нацменшасьцяў не здабыў сярод украінцаў папулярнасьці, на якую спадзяваліся яго правадыры. Да блёку належыць толькі адна украінская партыя «УНДО“ (укр. нар. дэм. аб'яднаньне). Партыя гэтая, праўда, мае значныя ўплывы ў масах, але ў апошнія часы яна мае моцных канкурэнтаў, з якіх найбольш сур'ёзным зьяўляецца Украінская партыя працы Пятрушэвіча. Гэтая партыя выступае на мітынгах з вострай крытыкай УНДО за тое, што яна ўступіла ў блёк з буржуазнымі элемэнтамі іншых нацменшасьцяў Польшчы. Асобліва вострую барацьбу з УНДО вядзе партыя працы ў Львоўскай акрузе.

Другім канкурэнтам УНДО зьяўляецца Укр. Сацыяльна-Радыкальная партыя. Асяродкам гэтай партыі зьяўляецца Станіслаў.

Апрача гэтых партый ёсьць яшчэ тры партыі: «Сельроб-лявіца», «Сельроб-правіца» і лёкальны сьпісак Трылёўскага ў Станіслававе. Самай моцнай з гэтых партый зьяўляецца «Сельроб-лявіца», якая мае шансы на посьпех у Галіцыі, а «Сельроб-правіца»—на Валыні.

Кампартыя Зах. Украіны таксама выступае у выбарах. Але шматлікія арышты яе сяброў і скасаваньні яе сьпіскаў на многіх акругах перашкаджаюць ёй разьвіваць прадвыбарную дзейнасьць.

Ёсьць яшчэ некалькі партый згодніцкага напрамку і група Даніловіча і Стаўпюна і старарускаяя група, якая злучылася з расейскай групай б. пасла Сярэбранікава.

Якія рэзультаты дадуць выбары для паасобных груп, цяпер яшчэ сказаць ня можна, але трэба сьцьвердзіць, што выбарчая агітацыя сярод украінцаў вядзецца востра і заўзята, сягае глыбока ў вёску і, здаецца, наўрад ці каторая з украінскіх партый здабудзе на выбарах рашучую перавагу. Сучасныя выбары ў Зах. Украіне праходзяць пад знакам разьбіцьця на шмат груп.

Гумарэска.

КРЫТЫКА КРЫТЫКАЎ.

... А адзін наш крытык усё яшчэ крытыкуе памалу нашых пісьменьнікаў.

Было гэтак:

Некалькі гадоў ня бачыліся пісьменьнікі з гэтым крытыкам і раптам сустрэліся.

І крытык сустрэў пісьменьнікаў. Гэтак сустрэў:

— Галёшаю іх.
— Асьвістаць!
— Нацыянал-дэмакраты!
— Мазурыкі!
— Правакатары!
— Хамы!..

Гэта ўсё, значыць, мы, — тыя, хто піша.

Асьвечаная крытыка, як заўважыў чытач,—грунтоўная.

Пісьменьнікі падзівіліся на гэнага крытыка, хацелі нешта адказаць, але падумалі, што крытык бывае абразіцца і моўчкі адыйшліся ад крытыка.

Тады крытык, разам з сваімі дапаможнікамі пачынае распаўсюджваць сваю крытыку. Гэтак распаўсюджвае. Перш-на-перш у рэдакцыю.

Копія пракурору.

Копія Крымінальнаму Вышуку.

Копія Рабоча-Сялянскай Інспэкцыі.

Копія Выдавецтву. Але Выдавецтву толькі «да ведама», бо ў Выдавецтве ёсьць папярэдні загад гэнага крытыка: «Ніводнай маёй крытыкі не друкаваць».

Ну, што-ж, мы прачыталі і гэны загад і гэную крытыку.

«Да ведама», вядома, прачыталі.

Дзякуем вам, таварыш крытык. Паганая крытыка. Пішэце яшчэ! . .

. . . .

Вось якія бываюць крытыкі.

Такія яны беларусы, такія рэвалюцыянэры, такія рабочыя, што калі верыць, дык яшчэ з двух гадоў малатабойцамі яны працавалі, соску ссалі і білі молатам.

Мы ні ў чым гэтым не адмаўляем.

Магчыма ўсё гэта так і было, як яны кажуць, бо і сапраўды ў большасьці гэныя крытыкі дужа рэвалюцыйныя, бо яшчэ як у 1926-27 г. на савецкую пляцформу ўвайшлі, дык з гэтай пляцформы ўжо і ня злазілі.

... Як сапраўдныя рэвалюцыянэры, адным словам.

Алёша.

У Саюзе ССР.

„МЫ ЗАЎСЁДЫ З ВАМІ“.

ПРЫВІТАНЬНЕ ЧЫРВОНАЙ АРМІІ АД НЯМЕЦКІХ РАБКОРАЎ.

МАСКВА. Нямецкія рабкоры Нямеччыны прыслалі Чырвонай арміі з прычыны надыходзячага дзесяцігодзьдзя прывітаньне, у якім гавораць: «Толькі існаваньне магутнае пралетарскае арміі служыць гарантыяй, што пралетарская дыктатура ня будзе патоплена шматлікімі ворагамі, абкружаючымі СССР. Рабочыя і сяляне, апранутыя ў армейскія шынэлі! Вы стаіце не адны на перадавых вартах. Разам з вамі [illegible] на тым-жа шляху і трымайце [illegible] сьцяг рэвалюцыі. Мы будзем заўсёды з вамі».

Гаспадарчыя кан'юнктуры ў першым паўгодзьдзі.

МАСКВА, 17-ІІ. Калегія НК Гандлю СССР заслухала даклад аб гаспадарчай кан'юнктуры ў першым квартале 27-28 г. [illegible] паслабленьня напружанасьці на рынку. Збліжэньне разьмераў попыту і прапановы атрымае сваё далейшае разьвіцьцё на працягу другога квартала. Таварны дэфіцыт у апошнім квартале 26-27 году склаў 300 міліёнаў р., а ў першым квартале 27-28 г.— 150 міліёнаў руб. У другім-жа квартале мы будзем мець ужо не дэфіцыт, а неравышэньне прапановы над попытам, прыкладна ў суме 500 міліёнаў руб. Такім чынам, у другое паўгодзьдзе мы ўваходзім з агульным станоўчым таварным балянсам.

У канцы даклад сьцьвярджае, што [illegible] задаволіць нармальны попыт ня толькі вёскі, але і гораду.

Падводзячы [illegible] спрэчак, тав. Мікаян зазначыў, што рынкавы дэфіцыт у першым квартале выклікаўся цяжкасьцямі росту [illegible] неабходнага тэмпу разьвіцьця, ці пасоўвацца шпарка наперад, з рызыкаю асобных цяжкасьцяў на тым ці іншым вучастку нашае гаспадаркі. Мы выбіраем другі шлях, бо для нас надзвычайна важным зьяўляецца выйгрыш у тэмпе нашага разьвіцьця. Аднак, нам трэба быць вельмі асьцярожнымі, каб не падрываць арганізм народнае гаспадаркі. З гэтага трэба зрабіць адзін вывад: сваячасна браць пад увагу практыку мінулага для папярэджаньня магчымых памылак у будучым.

Веснавы засеў у Крыме.

СЕВАСТОПАЛЬ. Веснавы засеў у разгары. Становішча азімых здавальняючае. У гарах пагля даецца хуткае таяньне сьнегу. Надвор'е цёплае. На паўднёвым беразе зацьвілі фіялкі.

ВЕСТКІ АДУСЮЛЬ.

ГАДАВІНА ЧЫРВОНАЕ АРМІІ —СЬВЯТА ДЛЯ РЭЗЭРВАЎ РЭВАЛЮЦЫІ НА ЗАХАДЗЕ.

БЭРЛІН, 15-ІІ. У зьвязку з 10-годзьдзем існаваньня Чырвонае арміі, ва ўсіх мясцовых арганізацыях чырвонага саюзу франтавікоў былі праведзены вечары дакладаў аб 10-годзьдзі Чырвонае арміі і аб чырвоным саюзе франтавікоў.

ФРАНЦУСКАЯ ПРЭСА АБ НАДЫХОДЗЯЧЫМ АДНАЎЛЕНЬНІ ПЕРАМОЎ З СССР.

ПАРЫЖ, 17-ІІ. Рэакцыйная „Журналь дэ-Дэба“, пярэчачы проці заявы дэ-Монзі аб мэтадах пагоджаньня пытаньня аб царскіх даўгох Францыі, піша, што небясьпечна процістаўляць інтарэсы францускіх крэдытораў інтарэсам ранейшых францускіх уласьнікаў нацыяналізаваных у СССР прадпрыемстваў, і пярэчыць проці дачы СССР крэдытаў.

Сацыялістычная «Суар» піша: зьвязваючы пытаньне аб даўгох з інтарэсамі некаторых буйных міжнародных фірмаў, Пуанкарэ патрабуе ад Масквы адмовы ад яе палітыкі, на якую Масква ня можа згадзіцца.

У АБАРОНУ Т. БУЖОРА.

ВЕНА, 13-ІІ. З Румыніі паведамляюць, што кампанія на вызваленьне з астрогу рэвалюцыянэра Бужора распаўсюджваецца усё шырэй. У Бухарэсьце і ў іншых румынскіх гарадох адбыліся масавыя сходы, на якіх ухвалены рэзалюцыі з патрабаваньнем вызваліць Бужора.

На выбарах.

(Ад нашага ўласнага карэспандэнта).

Учора Бэрлін выбіраў праўленьне каапэратыву рабочых і служачых. Арганізацыя старая, налічвае 140.000 членаў, мае каля 200 аддзяленьняў і ахапляе ня толькі сталіцу, але і прыгарады. Каб выканаць свой абавязак перад каапэрацыяй, пайшоў і я.

Каля ўваходу ў рэстаран, дзе адбываецца раённае галасаваньне, мятуцяцца і жмуцца ад холаду плякатчыкі. Іх не 17, як пры выбарах у рэйхстаг, а ўсяго 2: сацыялістаў і камуністаў. На плякатах першага напісана: «Каапэрацыйнае будаўніцтва», а на другіх плякатах напісана: «Галасуйце толькі за сьпіс апазіцыі». Тое-ж самае прыблізна можна прачытаць і на выбарчых лістках: «Каапэрацыйнае будаўніцтва» і «Ліст апазіцыі».

Унутры рэстарану за двума ссунутымі сталамі сядзіць выбарчы камітэт: лысая галава, галава калматая і бубікопф моцна пасівеўшай у бойках камуністкі. Побач з выбарчым начальствам—вурна, ці проста маленькі драўляны куфэрак з дзюркай наверсе.

Уздоўж сталоў цэлы натоўп кепак, капялюшаў, шапак і проста шэвэлюры таго і іншага полу. Адны, чакаючы чаргі, паляць цыгары, другія нешта жуюць, а трэція захоўваюць маўклівасьць і трымаюць сябе вельмі прызваіта. Усе маюць у руках членскія кніжкі і выбарчыя білеты.

Пасьля галасаваньня хто накіроўваецца да хаты, а хто ў суседні пакой, дзе заканчвае свой грамадзянскі абавязак шклянкаю піва ці картамі. У рэстаране скрозь гам і дым чуваць вясёлыя спрэчкі і звон віўных бакалаў.

—Л апазіцыі... Тут каапэрацыйнае дбістніцтва...—крычаць бязупынна два мужчыны з білецікамі, імкнучыся заглушыць сваім зычным выбрыкам шум.

Уваходзіць нейкі джэнтльмэн. Мяркуючы па чырвоным носе, ён вялікі прыхільнік Бахуса.

— Ліст апазіцыі, — і перадаюць джэнтльмэну пісульку.

Прыхільнік Бахуса дэманстратыўна адварачваецца і працягвае руку да лістку сацыял-дэмакратаў «Каапэрацыйнае будаўніцтва». Яго прыкладу сьледуе нейкі досыць тоўсты грамадзянін.

Затое жанчыны куды разумнейшыя: яны бяруць па два лісткі і не дэманструюць на віду ва ўсіх.

На парозе зьяўляецца маладая жанчына, у капалюшы, лякавых чаравіках. З таго, як яна глядзіць у бок хлапца з чырвонай зоркай на шапцы, відаць, што сацыял-дэмакратка.

— Чаму вы любіце сацыял-дэмакратаў?—пытаецца ў яе нехта.

— Таму, што сацыял-дэмакраты самыя лепшыя людзі ў сьвеце,—адказвае яна.

— А хто самыя горшы?
— Камуністы.
— Чаму?
— Таму.
— Але іменна чаму?
— Таму, што так «Форвэртс» *) піша.

У рэстаране весела сьмяюцца.

Толькі нейкі малады фабрычны ў фрэнчы бармоча сабе пад нос:

—Ганіце вон гэтую несьвядомую асобу.

За сталом прылаўку пачынаюцца спрэчкі, тыкаюць пальцамі адзін у другога шофэрскі кажух і прыказчыцкі картуз. Спрачаюцца без усякага сэнсу; піва аднаму і другому затуманіла галовы Але ўсё-ж урэшце можна зразумець, у чым абвінавачвае шофэр сацыял-дэмакратычнага прыказчыка.

Кіраўніцтва каапэратывам знаходзіцца ў руках сацыял-дэмакратаў. І вось, водлуг слоў кажуха, сацыялістычныя кіраўнікі маюць сем сьмертных грахоў: яны ператварылі каапэрацыю ў спэкуляцыю, адказваюцца дапамагаць палітычным зьняволеным, захоўваюць нікому непатрэбны палітычны «нэйтралітэт», адмаўляюцца пасылаць у СССР дэлегатаў, каб пазнаёміцца з жыцьцём савецкіх каапэратываў, не абараняюць сваіх прэрагатываў перад уладай; дайшло да таго, што ўнутраным жыцьцём каапэратыву кіруе прускі суд, прускі ўрад хоча спагнаць з каапэратыву прамысловы падатак, яны...

— Так чаму ты зьяўляешся членам?—пытаецца ў прамоўцы прыказчык.

— Каб ня даць магчымасьці тваім сацыял-дэмакратам канчаткова падпарадкаваць рабочых, каб пратэставаць і дамагацца.

Да урны падыходзіць нейкая старэнькая жанчына, якая хоць і добра выглядае, але па сутнасьці вельмі старая. Яе падтрымоўвае нейкая кабета, ці дачка, ці нявестка.

Старэнькая атрымоўвае выбарчыя лісткі і, замест аднаго, кладзе ў урну абодва. Пачынаецца шум, які канчаецца тым, што выбарчы камітэт выносіць пастанову, каб два лісткі ў часе падліку лічыць несапраўднымі.

Старэнькая, у вялікім жаху ад сваёй памылкі садзіцца на крэсла.

— З намі бог,—гаворыць яна.

У паважаньні да месца дзеяў і ўзросту вінаватай ніхто не сьмяецца.

М. ВАЎКОВІЧ.

Бэрлін, 10-ІІ—28 г.

*) „Форвэртс“—орган с.-д. партыі

По Беларускай ССР.

(Ад нашых карэспандэнтаў).

Водпуск драўніны на будаўніцтва па раёнах.

Гомель, 17-2. У 1927-28 годзе на школьнае будаўніцтва будзе адпушчана 183.130 куб. фут. драўніны. З іх 110.235 на новае школьнае будаўніцтва і 72.895 на рамонт школьных будынкаў.

На больнічнае будаўніцтва будзе адпушчана 19.396 куб. фут. З іх на новае больнічнае будаўніцтва ў Рэчыцкім раёне 10.091, Чачэрскім—1.900 куб. фут.

Апроч таго, будзе адпушчана 72.500 куб. фут. драўніны на сельскае шляхавае будаўніцтва, 3.360 куб. фут. на рамонт будынкаў савецкіх установаў і 13.140 на пабудову лазьняў у сельскіх мясцовасьцях.

На пабудову пажарных баракаў па акрузе будзе адпушчана 39.120 к. ф. і на пабудову сельскіх студняў—40.308 к. ф. Прычым праца па паляваньню і выбупу драўніны для пажарных баракаў і студняў будзе праводзіцца за кошт самаабкладаньня.

Водлуг меркаваньня прэзыдыуму—усё новае будаўніцтва будзе праходзіць праз акруговага інжынэра і пасьля зацьвярджэньня ім праэктаў яны будуць разглядацца Акрвыканкомам.

Перавыбары ў жылкаапэрацыі.

Гомель, 17-ІІ. У Гомелі пачалася перавыбарчая кампанія ў нізавой сетцы жылкаапэрацыі. Правядзеньню гэтай кампаніі надаецца максымум увагі. Лік пайшчыкаў жылкаапэрацыі расьце. Калі да 2-га зьезду ўпаўнаважаных было 837 пайшчыкаў, дык да надыходзячага 4-га зьезду маецца 2460. З іх рабочых—1420, што складае 58 проц.

Ёсьць дасягненьні ў працы камісій пры Жактах. Калі да 3-га зьезду ўпаўнаважаных не было ніякай культпрацы ў таварыствах, дык у сучасны момант маецца 7 працуючых дзіцячых пляцовак, 8 чырвоных куткоў і 16 выпускаюць насьценную газэту. Гэта сьведчыць, што культурная масавая праца ў таварыствах пачала прывівацца. Ёсьць дасягненьні ў працы санітарных камісій. У дамох заўважваецца чыстата, парадак і г. д.

Вялікая праца праводзіцца сярод жон пайшчыкаў. Ва ўсіх таварыствах праводзіцца прыём іх у пайшчыкі на льготных умовах. Намечана канфэрэнцыя ўсіх хатніх гаспадынь таварыстваў для выпрацоўкі шэрагу новых мерапрыемстваў. Такім чынам хатняя гаспадыня далучаецца да каапэрацыйнай працы.

Праведзена вялікая праца па ўзмацненьню таварыстваў з мэтаю эканамічнага і арганізацыйнага ўзмацненьня.

Поруч з гэтымі посьпехамі маюцца і недахваты, галоўным чынам пры праводзеньні будаўнічых работ. Перавыбарчая кампанія выявіць адмоўныя бакі самых таварыстваў і Жылкаапсаюзу.

СЯЛЯНСКАЯ АРЦЕЛЬ ПА ВЫРАБУ КОШЫКАЎ.

ВІЦЕБСК, 18-2. У в. Кабішча (Віцебскі р.) арганізавалася арцель па вырабу кошыкаў. Арцель аб'яднала 110 мясцовых сялян.

ЗБОР ПАЯВЫХ УЗНОСАЎ.

Гомель, 17-2. Збор паявых узносаў у спажывецкай каапэрацыі праходзіць добра. За першыя 10 дзён лютага месяца сабрана 20 тыс. руб. паявых узносаў.

ЛЯСНЫЯ ЗАВОДЫ НЕ ЗАБЯСЬПЕЧАНЫ СЫРАВІНАЙ.

Гомель, 17-2. З прычыны валакіты і ўсякіх тармазоў з боку лясных органаў акругі, лесазаводы Лесбелу знаходзяцца пад пагрозаю астаноўкі. Пастановы Эканомнарады БССР і прэзыдыуму Гомельскага Акрвыканкому аб прадастаўленьні Лесбелу звышкаштарысных лесасек для гомельскіх заводаў з мэтаю забясьпечаньня заводаў сыравінаю да навігацыі 1928 г., ня выконваюцца. Аддзяленьне Лесбелу да гэтае пары не атрымала лесарубачных білетаў на звышкаштарысныя адводы. Ленінскае лясьніцтва ігнаруе загад інспэктарыяту лясоў аб водпуску драўніны. Шабрынскае лясьніцтва цягне валакіту з перадачаю адводаў.

ВЫНІКІ ПЕРАВЫБАРАЎ У С-Г. КААПЭРАЦЫІ.

БАБРУЙСК, 18-2. Акруговае праўленьне сельскай-гаспадарчай каапэрацыі падвяло вынікі перавыбараў кіруючых органаў па крэдытных і сельска-гаспадарчых таварыствах. У сярэднім у перавыбарах прымала ўдзел 72 проц. выбаршчыкаў (на 14 проц. больш супроць леташняга). Значна аднаўлен склад праўленьняў па нізавой сетцы.

НОВЫЯ АРЦЕЛІ.

БЕШАНКОВІЧЫ, 18-2. У мястэчку Бешанковічы кустпромсаюз арганізаваў кравецкую арцель «Прочность». У арцель увайшлі местачковыя краўцы, якія раней працавалі паасобку. Апрача таго, арганізавана жаночая арцель [illegible]

Пазыка ўзмацненьня сялянскай гаспадаркі

Льготы падпішчыкам на пазыку пры набыцьці с.-г. машыны.

Уласьнік абліґацый пазыкі ўзмацненьня сялянскай гаспадаркі, выйграўшы на пазыцы, [illegible] ходную яму машыну: трактар, складаную ці простую малацілку, вялку, жнейку, сеялку, сартыроўку, касілку, плуг, барану, конскія граблі і інш.

У чым-жа ўласна тут выгада?

Першая выгада—вось у чым. Ёсьць шмат машын і прыладаў (трактар, малацілка, конскія граблі і інш.), якіх у нас, у Саюзе, не хапае. Попыт на іх з боку сялянства нагэтулькі вялікі, што нашы заводы пакуль яшчэ ня могуць выпрацаваць такую колькасьць, каб у поўнай меры здаволіць усіх сялян, адчуваючых патрэбу ў гэтых машынах. А таму на гэтыя машыны трэба загадзя запісацца, часам неабходна ўнесьці задатак і чакаць сваёй чаргі. Некаторыя машыны, як, напрыклад, трактары, прадаюцца толькі калектывам.

Хто выйграе па пазыцы, той атрымлівае любую машыну ў першую чаргу, хоць-бы на гэту машыну была чарга ці разьвёрстка. Выйграўшаму прададуць машыну нават і ў тым выпадку, калі яна, як правіла, прыватным асобам не прадаецца, а прызначана толькі для калектыўных гаспадарак. [illegible] грыш выкарыстаць на пакупку неабходнай яму машыны, атрымлівае самыя льготныя ўмовы растэрмінаваньня.

Урэшце, трэцяя і самая вялікая выгада ў наступным:

Хто выйграе па пазыцы, той можа набыць сельска-гаспадарчых машын і прыладаў ня толькі на тую суму, якую ён выйграў, а можа набыць і тыя машыны і прылады, пры водпуску якіх трэба ўнесьці задатак, не перавышаючы той сумы, што належыць выйграўшаму.

Так, напрыклад, калі хто-небудзь выйграе 100 руб., дык гэта ня значыць, што ён можа купіць толькі сторублёвую машыну. Калі яму патрэбна будзе дарагая машына, коштамі скажам у 1000 руб. і пры набыцьці яе калектыў ці бядняк павінен унесьці 100 руб., а на рэшту—900 руб.— даецца растэрмінаваньне, дык і выйграўшы можа купіць гэтую машыну, бо і яму, як і калектыву ці бедняку, будзе прадстаўлена такое-ж растэрмінаваньне, і першы ўзнос яму трэба будзе зрабіць у разьмеры толькі 100 р.

А. Львоў.

Зусім сьпяць...

Лагойск, 17-2. У нашым раёне прададзена абліґацый пазыкі ўсяго на 1.300 руб., прычым 800 руб. за апошні тыдзень (да 16 лютага). Выканалі, такім чынам, усяго 3,7 проц. заданьня. Калі мясцовыя працаўнікі, і галоўным чынам, райвыканком не прачнуцца, дык напэўна ня выканаем і 50 проц. заданьня.

Барысаў 17-ІІ. За апошні тыдзень (па ўчарайшы дзень) у Барысаўскім раёне прададзена абліґацый на 2.000 руб., а з пачатку кампаніі—на 4.022 руб. 50 кап., што пры заданьні ў 45.000 руб. складае 8,9 проц.

Чэрвень, 17-ІІ. За апошні тыдзень у нашым раёне прададзена абліґацый сялянскай пазыкі на 212 руб. 50 кап., а з пачатку кампаніі—на 2.090 руб., што складае 4,1 проц. заданьня.

Самахвалавічы, 17-ІІ. За час з 8 да 16 лютага ў Самахвалавіцкім раёне рэалізавана сялянскай пазыкі на 4.300 руб., а з пачатку кампаніі—на 8.300 руб., што складае 11,8 проц. заданьня.

Трэба падцягнуцца.

(Ліст з Бабруйску).

На 16 лютага мы маем у акрузе наступны малюнак распаўсюджваньня пазыкі ўзмацненьня сялянскай гаспадаркі.

Па ўсіх раёнах рэалізавана пазыкі на суму 68452 рублі, што складае 14,2 проц. агульнага заданьня па акругу.

Апошнія дні, праўда, далі некатарае павялічэньне ў распаўсюджваньні сялянскай пазыкі, але трэба сказаць, што тэмп працы яшчэ недастатковы. Ёсьць раёны, як, напрыклад, Старадароскі, дзе рэалізацыя пазыкі стаіць асабліва кепска. Гэты раён на 16 лютага здолеў рэалізаваць толькі на 1350 рублёў, у той час, як іншыя раёны рэалізавалі ў некалькі разоў большыя сумы. Справа тут у тым, што райвыканком, сельскія саветы, контрагентура і субагентура не аддалі належнай увагі распаўсюджваньню пазыкі, і справа праходзіць, як кажуць, самацёкам.

Ёсьць раёны, якія актыўнасьцю ў справе распаўсюджваньня пазыкі значна выдзяляюцца з агульнага шэрагу раёнаў акругі. Да такіх раёнаў трэба аднесьці **Слуцкі і Сьвіслацкі** раёны. Яны ў справе рэалізацыі пазыкі **стаяць на першым месцы.**

Ёсьць і хібныя бакі ў справе рэалізацыі пазыкі. Ёсьць раёны, дзе так шчыра ўзяліся за рэалізацыю, што кожная вёска мае па-паўдзесятка субагентаў, але праца па распаўсюджваньні пазыкі стаіць на месцы. Так, Клічаўскі раён раздуў «штат субагентуры» да 720 асоб на раён, і гэтая «армія» субагентуры здолела ўсяго-наўсяго за два апошнія тыдні распаўсюдзіць на 200 рублёў абліґацый пазыкі.

Прымаюцца заходы да пашырэньня распаўсюджваньня пазыкі. Некаторыя раёны, Рагачоўскі, напрыклад, абвясьцілі конкурсы на лепшую вёску і камсамольскую ячэйку па распаўсюджваньні пазыкі. Абвешчан акруговы конкурс на лепшы сельсавет па распаўсюджваньні пазыкі.

ПРАВЕРКА РЭАЛІЗАЦЫІ ПАЗЫКІ.

Гомель, 18-2. Акруговы аддзел грашовых спраў камандыраваў у розныя раёны акругі сваіх прадстаўнікоў для праверкі ходу кампаніі рэалізацыі сялянскай пазыкі.

Абліґацый пазыкі ёсьць у акрузе на 215000 руб. і часовых квіткоў на 170000 р. Акруговы аддзел грашовых спраў запатрабаваў ад Нар. Кам. Фінансаў БССР абліґацый пазыкі яшчэ на 50000 р.

Вёска калектывізуецца.

Калектывізацыя польскай беднаты.

НА БЫЎШЫХ ПАНСКІХ МАЁНТКАХ ДЛЯ ПОЛЬСКАЙ БЕДНАТЫ АРГАНІЗОЎВАЮЦЦА ТРЫ С.-ГАСП. КАЛЕКТЫВЫ.

Для эканамічнай дапамогі польскаму батрацтву і беднаце, па ініцыятыве Капыльскага, Плешчаніцкага і Бярэзінскага райвыканкомаў арганізоўваюцца 3 с-г. калектывы з батракоў і беднякаў-палякаў.

Адзін калектыў арганізуецца ў Капыльскім раёне на вучастку ранейшага маёнку Бабаўнянка з 5-ці бядняцка-батрацкіх гаспадарак; пахатнай зямлі маецца 39 дзес., сенакосу—11 дзес., саду—8 дзес.

Другі—у Плешчаніцкім раёне на вучастку ранейшага маёнтку Амнішава; пахатнай зямлі—41 дзес., сенакосу—11 дзес. і саду—6 дзес.

Трэці—у Бярэзінскім раёне на вучастку ранейшага маёнтку Асмолаўка; пахатнай зямлі—45 дзес., сенакосу 12 дзес. і саду—2 дзес.

Усе арганізуемыя калектывы забясьпечваюцца будовай у патрэбнай колькасьці.

Акрсельсаюз паслаў інструктара для канчатковага афармленьня калектываў, а таксама для выяўленьня на месцы, колькі патрэбна будзе сродкаў для дапамогі арганізуемым калектывам.

Неабходна адзначыць, што польская бедната здаволена арганізацыяй калектываў, кандыдатуры жадаючых уступіць у калектыў назначаюцца самімі батракамі і беднатой вельмі асьцярожна. Заўважваецца вялікае імкненьне сярод польскай беднаты да арганізацыі калектываў.

Грanцарэн.

Меншчына.

Хочам жыць у калектыве.

Некалькі год пазад наша сялянства ня зусім прыхільна адносілася да калектыўных гаспадарак. Часта можна было пачуць размовы аб разьвярстаньні савецкіх гаспадарак, калгасаў і арцеляў. Зараз адносіны сялян да калектыўных гаспадарак значна зьмяніліся. Гэтаму спрыяла ўзмацненьне калектыўных гаспадарак, якія ў апошні час сталі сапраўдным асяродкам культуры. Калектыўных гаспадарак у раёне 3 і 2 арцелі. У апошнія часы, дзякуючы працы парт'ячэйкі, якая ў штодзённай гутарцы з насельніцтвам праводзіла працу па растлумачэньню выгадаў калектыўнай апрацоўкі зямлі, маюцца наступныя вынікі: [illegible]

Характэрна зазначыць, што бядняцкія гаспадаркі вёскі ўсе як адзін даюць згоду на арганізацыю калектыву. 1 пасёлак, які налічвае 14 гаспадарак, таксама падаў заяву. Наогул, можна заўважыць, што бедната імкнецца да перабудовы сваёй гаспадаркі.

Імкненьне сялянства, асабліва бяднейшай часткі, да зьмены формаў вядзеньня с.-гаспадаркі шырыцца. Гэтаму імкненьню яшчэ перашкаджае частка серадняцтва і кулацтва, якога па раёне маецца 7 проц.

Але трэба мець надзею, што гэтае імкненьне з кожным годам будзе значна пашырацца. У зьвязку з гэтым неабходна ўзмацніць працу партарганізацый [illegible]

П. Лабус.

Самахвалавіцкі р-н, Меншчына.

Больш увагі арцелям.

Нядаўна на пасяджэньні РВК быў заслухан даклад загадчыка земаддзелу аб выніках абгляду сельска-гаспадарчых арцеляў раёну. З дакладу выявілася, што ў працы арцеляў быў шэраг недахватаў; перавыбарная кампанія прайшла ня зусім здавальняюча з прычыны таго, што з боку Акрсельсаюзу ня было зьвернута на гэта дастатковае ўвагі, і плян перавыбараў парушан інструктарамі саюзу.

Дагэтуль яшчэ ў калектыўных гаспадарках і арцелях прыкмячаецца няпоўны пераход на калектыўныя пачаткі (ёсьць яшчэ ўласныя каровы, коні, дзяленьне збожжа). У працы часткі арцеляў наглядаецца прамыслова-гандлёвы ўхіл, што значна адбіваецца на другіх галінах гаспадаркі, як жывёлагадоўля, паляводзтва і г. д. Ёсьць сувязь з прыватным рынкам па лініі прадажы тавару і слабая сувязь з каапэрацыйнымі арганізацыямі, прыкмячаецца нездавальняючае абслугоўваньне з боку сэкцыі калгасаў РВК, а таксама слабая сувязь з імі аграномаў і сельскіх саветаў. Дзеля зьнішчэньня такіх недарэчнасьцяў, неабходна правесьці ў далейшым наступнае: Земаддзелу зьвярнуць увагу на сыстэматычнае абслугоўваньне арцеляў.

Неабходна скласьці вытворчыя праграмы на бягучы год, прапрацаваць іх на нарадах вучастковых аграномаў з удзелам старшынь калгасаў і арцеляў.

Неабходна ўзяць больш цьвёрды напрамак на выкананьне прынятых арцелямі статутаў. Зьнішчыць у арцелях сыстэматычную наёмную працу.

Усе гэтыя мерапрыёмствы аздаравяць калектыўныя гаспадаркі і наставяць іх на правільны шлях далейшага ўмацаваньня і пашырэньня.

Я. М. Савіцкі.

в. В.-Крушынаўка,
Рагачэўскага р—ну,
Бабруйшчына.

ЯК ПРАХОДЗЯЦЬ ЗАГАТОЎКІ.

Слаба, вельмі слаба!

(Ліст з Бабруйску).

Прасачыўшы за ходам хлебазагатоўчай кампаніі ад пачатку да сёньнешняга дня, можна зазначыць, што кожная пяцідзёнка з хлебазагатоўчага фронту дае наступовае памяншэньне загатовак. Так, напрыклад, з 15-га да 20 студзеня ў акрузе было загатоўлена 450 тон збожжапрадуктаў і 103 тоны насеньня лёну. Першая пяцідзёнка дала найбольшыя вынікі. За час з 2-га да 25 студзеня загатоўлена было 296,4 тоны збожжапрадуктаў і 23 тоны насеньня лёну. Чарговыя пяцідзёнкі даюць яшчэ большае паніжэньне загатоўчай работы, а другая пяцідзёнка лютага дала збожжа толькі 192,3 тоны і 21 тону насеньня лёну.

Лічбы сьведчаць, што з боку загатоўчых арганізацый аслабла ўвага да хлебазагатовак. Гэта прывяло да паслабленьня хлебазагатовак і да невыпаўненьня плянавых заданьняў у гэтай справе.

Трэба сказаць, што ў працы мясцовых загатоўцаў ёсьць недахопы і апроч агульнага паслабленьня ўвагі да загатовак. Так, замест таго, каб накіраваць усе сілы на барацьбу з прыватнікам-перакупшчыкам, некаторыя нашы каапэрацыйныя загатоўцы ўдарыліся ў змаганьне паміж сабою за захоп рынку.

На вёску мала выкінута прамысловых тавараў, а адсюль зусім зразумела, што і выкідваньне сялянствам хлеба на рынак было слабое. Гэта ў значнай меры перашкаджала выкананьню хлебазагатовак.

Падводзячы вынікі хлебазагатоўчай працы за студзень, прыходзіцца сьцьвердзіць факт, што хлебазагатоўчы плян на студзень выпаўнен толькі на 37 працантаў. За дзесяць дзён лютага выпаўнена толькі 8 працантаў заданьня, вызначанага на гэты месяц.

Гэтыя лічбы сьведчаць аб тым, што пры слабой увазе з боку загатоўцаў да гэтай справы і лютаўскі плян загатовак ня будзе выпаўнен.

Гэтага дапусьціць нельга. Загатоўцам трэба падцягнуцца, аддаць максымум увагі хлебазагатоўкам і павесьці жорсткую барацьбу з прыватнікам-перакупшчыкам.

А. Дамброўскі.

Як ідуць загатоўкі.

ГОМЕЛЬ, 18-2. За першую дэкаду лютага ўсе арганізацыі акругі загатовілі 22 тоны валакна лёну і пянькі, на 18.000 руб. пушніны, на 4300 руб. шчаціны, на 540 р. конскага волоса на 1500 руб. мехавой сыравіны, на 27.000 р. рызьзя і на 1300 руб. іншай сыравіны.

Апрача таго, загатоўлена: жыта і пшаніцы—150 тон, аўса—15 тон, семя лёну—15 тон і ярывых культур—140 тон. Скураной сыравіны, паводле няпоўных вестак загатоўлена на 10.000 руб.

ПОЛАЦК, 18-2. За першыя дзесяць дзён лютага аддзяленьне Хлебапрадукту загатовіла 24 тоны розных хлебных культур. Найлепей ідзе загатоўка аўса і ячменю.

Экспорт Белдзяржгандлю ў студзені 1928 году.

У працягу студзеня Управа Беларускага Дзяржаўнага Гандлю экспартавала за межы рознай сыравіны на агульную суму 489176 руб., што складае 33,7 проц. квартальнага пляну.

З вялікім перавышэньнем пляну экспартаваны аўчыны—выкананьне на 329 проц., і грыбы сушаныя—на 114 проц.

Лёну экспартавана на 101905 руб. (24,9 проц. квартальнага пляну); пушніны на 72.000 руб., што складае 20,6 проц. пляну, конскага волосу на 19.445 руб., (выканана 62,5 проц. квартальнага пляну) і шчаціны на 105.985 руб., што складае 70,7 проц. квартальнага заданьня.

Павялічэньне завозу прамтавараў у БССР.

У ЛЮТЫМ БУДЗЕ ЗАВЕЗЕНА 80 ВАГОНАЎ БАВАЎНЯНАЙ МАНУФАКТУРЫ.—ЛЁНАВОДНЫЯ РАЁНЫ АТРЫМАЮЦЬ 64 ВАГОНЫ МАНУФАКТУРЫ І НА 400000 РУБ. СУКОННА-ШАРСЬЦЯНЫХ ТАВАРАЎ.

У канцы сьнежня і ў працягу ўсяго студзеня прамтавары ў БССР завозіліся ў нязначнай колькасьці. Прычыны гэтага ў тым, што неабходна было ўзмацніць забясьпечаньне промтаварамі хлебных раёнаў Саюзу.

Зараз Народны Камісарыят Гандлю СССР прыняў меры да павялічэньня завозу прамтавараў у БССР, галоўным чынам, у лёнаводныя раёны.

Так, на люты для БССР выдзелена 80 вагонаў баваўнянай мануфактуры, на 400000 рублёў суконна-шарсьцяных тавараў і 100000 галаўных хустак. Мяркуецца таксама павялічыць у лютым на 100000 руб. завоз скураных тавараў.

З гэтай колькасьці прамтавараў па пляну Нар. Кам. Гандлю БССР 64 вагоны баваўнянай мануфактуры і ўся колькасьць суконна-шарсьцяных тавараў накіроўваецца ў сельскія мясцовасьці, пераважна ў лёнаводныя раёны.

Калі ў галіне забясьпечаньня мануфактурай, як мы бачым, справа стаіць больш-менш здавальняюча, дык да гэтуль яшчэ застаецца вострым пытаньнем забясьпечаньня БССР мэталётаварамі і паасобнымі відамі скураных тавараў, галоўным чынам, хромам.

Справа з забясьпечаньнем апошнім застаецца надзвычайна вострай, і ўсе абутковыя вытворчыя прадпрыемствы працуюць з перабоямі. Палепшаньня становішча з хромам можна чакаць толькі ў канцы другога і ў пачатку трэцяга кварталаў, калі на рынак паступіць хром новай загатоўкі.

Як бачым, на месцы накіроўваецца досыць вялікая колькасьць мануфактуры. Неабходна будзе толькі прасачыць, каб яна не залежвалася на складах акрсаюзаў і іх базах.

Нар. Кам. Гандлю БССР даў акругам шэраг указаньняў, каб мануфактура хутчэй дайшла да сялянства, якое здае лён і, наогул, да спажыўца-пайшчыка. Усёй грамадзкасьці трэба сачыць за тым, каб гэтая мануфактура, асабліва суконна-шарсьцяная, прадавалася таму, каму яна прызначана.

У бойках за культуру працы.

„Сіла прывычкі мільёнаў і дзесяткаў мільёнаў—самая страшная сіла“. ЛЕНІН.

„Чыстата—залог культуры“.

На цхай Нова-Сярпухоўскай вуліцы прытуліўся будынак фабрычнага тыпу з вялікімі вокнамі, на якім коратка, але выразна напісана: Курсы «ЦИТ», што пасьля расшыфроўкі азначае—Курсы Цэнтральнага Інстытуту Працы.

У гэтым будынку і ў надворных пабудаваньнях зьмяшчаецца «кузьня», дзе навучаюць культуры працы, дзе

Лябараторыя Цэнтр. Інстытуту Працы.

(Трэніроўка навеснага ўдару ручнікам (малатком).

даюць тэорытычныя і практычныя веды згодна навуковых вымаганьняў, як весьці наогул працу, каб яна была найбольш прадукцыйнай і найменш выціскала энэргіі з чалавека-машыны.

Першае, што кідаецца ў вочы каля будынку і ў памяшканьнях—гэта абсалютная чыстата і парадак. Глянуўшы вакол, мімаволі згаджаешся, што лёзунг—„Чыстата—залог культуры“—які побач з іншымі ўпрыгожвае сьцены «ЦИТА», ажыцьцяўляецца тут поўнасьцю. Адразу нават ня верыш, што гэта ў нас, на Беларусі, дзе яшчэ нельга пахваліцца асаблівымі дасягненьнямі ў ахайнасьці.

Здаровая савецкая індустрыялізацыя запатрабавала новых, чыста навуковых падходаў да працы, новых рабочых—«ахайных», дысцыплінаваных, кваліфікаваных па ўсіх правілах культуры працы. Гэтых новых рабочых і заклікаены даваць у нас курсы Цэнтральнага Інстытуту Працы ў Менску.

Крыху гісторыі.

Курсы «ЦИТ» у Менску нарадзіліся ўлетку 1926 году, у час, калі савецкая ўлада зьвярнула ўзмоцненую ўвагу на індустрыялізацыю краіны.

Арганізацыя навучаньня і агульнай пастаноўкі працы на курсах належыць сучаснаму галоўнаму кіраўніку курсаў «ЦИТ» у Менску б. старшаму інспэктару «ЦИТ'а» ў Маскве тав. Саўко.

За кароткі час свайго існаваньня беларускі «ЦИТ» даў ужо два выпускі—280 навукова-падрыхтаваных рабочых (160 сьлесараў і 120 кавалёў).

Зараз на курсах навучаецца 120 сьлесараў, 60 кавалёў і 60 сталяроў-будаўнікоў.

Камплектуюцца курсы з ліку беспрацоўных, зарэгістраваных на біржы працы. Тут і былыя служачыя ўстаноў, скарочаныя ў выніку рацыяналізацыі, і дэмабілізаваныя чырвонаармейцы, ня маючыя ніякай кваліфікацыі, і сяляне з вёсак, якія прышлі шукаць шчасьця ў горадзе і інш.

Цэхі і навучаньне ў іх.

На курсах зараз працуюць тры асноўныя цэхі:

Сьлясарны, які ў сваю чаргу падзяляецца на ўдарны і націскны. На ўдарным праходзіцца мэтодыка ўдару—рубка і кляпаньне. Праз націскны выяўляецца пластыка, рытм у руху, устаноўка корпусу і г. д.

У кавальскім цэху праца пачынаецца праз трэніроўку, галоўная аснова якой—удар, замах, мэта і сіла ўдару.

У сталярным цэху ў першую чаргу адбываецца трэніроўка пры дапамозе імітацыйных інструмэнтаў. Вядзецца трэніроўка струганьня, пілоўкі, даўбленьня, сьвярленьня і тачэньня сталярных інструмэнтаў.

Уся аснова «цитовского» навучаньня грунтуецца на трох галоўнейшых момантах: апрацоўцы вучня, устаноўцы і кантролі.

таго, як патрабуе парадак зрыхтаваньня данага прадмету.

Уся работа ў цэхах цесна зьвязана з фізкультурай. Апошняя падзяляецца— на зарад, ці разьвіцьцё тых частак арганізму, якія патрабуюцца для працы ў цэху, і выпраўленьне некаторых частак арганізму, якія ў часе працы застойваюцца ці нават „скрыўляюцца.

У дадатак да ўсяго гэтага, як неабходнасьць для будучых рабочых фабрык і заводаў, выкладаецца чарчэньне і чытаюцца лекцыі па тэхналёгіі мэталу, дрэва і па мінэралёгіі.

Паступовасьць у навучаньні на курсах выяўляецца і ў размеркаваньні часу пры пачатку [заняткаў, якое ро-

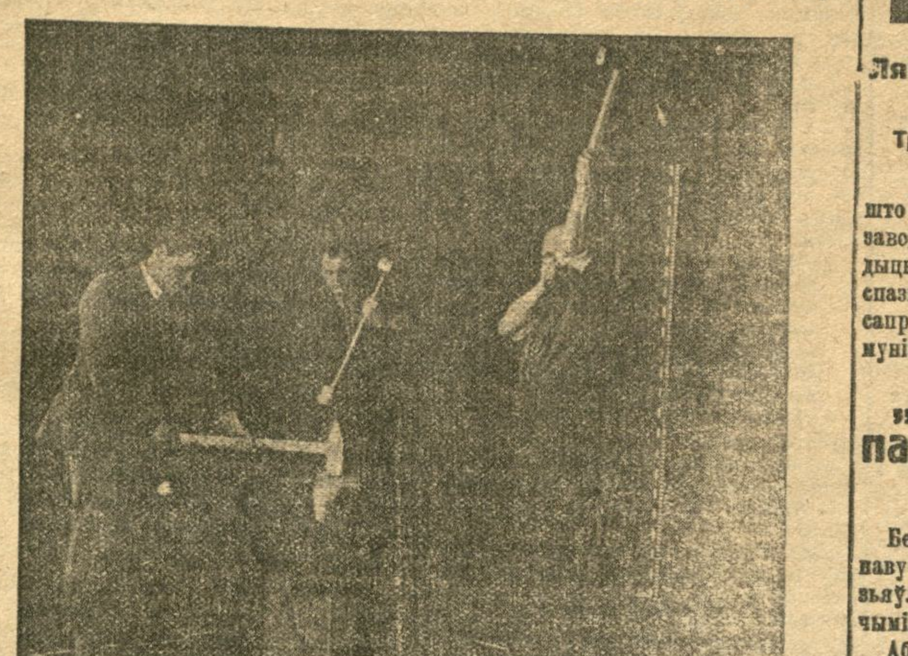

Лябараторыя Цэнтральнага Інстытуту Працы.

Трэніроўка навеснага ўдару ў 3 малаты ў кавальскай справе.

Навучаньне і праца ў цэхах ідзе ў суровай паступовасьці, прычым падзяляецца: а) на апэрацыі, г. з. паступовую апрацоўку ўсіх гравяў (мэталічных ці драўняных) і б) комплекс—складаньне пэўнае рэчы з паасобных частак; тут адбываецца і апрацоўка элемэнтаў (рубка, апілоўка, рэзка, сьвярленьне).

Гэтак ставіцца работа ва ўсіх цэхах, інакш кажучы, захоўваецца пэўная паступовасьць працы ў залежнасьці ад

біцца наступным чынам: 1 мін. работы—1 мін. адпачынку, 3 мін. работы—2 мін. адпачынку, 5 мін. работы—2 мін. адпачынку, 8 мін. работы—2 мін. адпачынку, 11 мін. работы—2 мін. адпачынку, паўгадзіны работы—8 мін. адпачынку, гадзіна работы—15 мін. адпачынку.

Ва ўсім навучаньні праводзіцца прынцып: эксплёатуй тыя органы, якія патрэбны пры данай рабоце—ня траць дарэмна энэргіі.

> РАБОЧЫ, ПЕРАРАБЛЯЮЧЫ СВАЮ ЎЛАСНУЮ ПРЫРОДУ, ПАВІНЕН ЗЛАМАЦЬ ЗУБЫ СТАРЫМ ТРАДЫЦЫЯМ І ПЕРАТРЭСЬЦІ ЎВЕСЬ МЯШОК СТАРЫХ БЫТАВЫХ РЫСАЎ, УЯЎЛЕНЬНЯЎ, НОРМ...
>
> ПРАКТЫЧНА НАМ ПАТРЭБНЫ ЗУСІМ ІНШЫЯ ЛЮДЗІ—ЦЬВЯРОЗЫЯ, ДЗЕЛАВЫЯ, ЭНЭРГІЧНЫЯ, ЯКІЯ ЎМЕЮЦЬ ЛІЧЫЦЬ ЧАС І ДАБІВАЦЦА МАКСЫМАЛЬНАГА ЭФЭКТУ, ЯКІЯ ШУКАЮЦЬ НОВЫХ І НОВЫХ УДАСКАНАЛЕНЬНЯЎ, ЛЮДЗІ З ЦЬВЁРДЫМІ НАГАМІ, СА СТАЛЁВЫМІ МУСКУЛАМІ, ШТО ІДУЦЬ ДА РАЗ ВЫЗНАЧАНАЙ МЭТЫ...
>
> РАБОЧЫЯ МОГУЦЬ ВЫПРАЦАВАЦЬ МАСЫ ГЭТКІХ ПРАЦОЎНЫХ БАЙЦОЎ. АЛЕ ДЛЯ ГЭТАГА ПАТРЭБНА СЫСТЭМАТЫЧНАЯ ВАЯЎНІЧАЯ ПРОПАВЕДЗЬ КУЛЬТУРЫ ПРАЦЫ...
>
> Н. І. Бухарын.

Прадугледжана, разьлічана, зважана...

На дзьвярох—незразумелае спачатку для мяне слова: «Нажим». Ахайна, сьветлая зала. Рады аднолькавых станкоў. Ля кожнага станка—невялікая піраміда з раложанымі ў поўным парадку інструмэнтамі; перад станком—дэталізаваны чарцёж заданай работы і хроно-картка для запісу пачатку і канца зрыхтаваньня данай рэчы. Перад станкамі-ж—табурэткі: стаміўся—сядай. Гэтак і ва ўсіх іншых цэхах.

— Што-ж гэта? Тут сёньня не працуюць?—пытаюся ў інструктара, які ахвотна знаёміць мяне з беларускім «Цитам».

— Працуюць: у нас ідзе праца ў 3 зьмены—ад 7-й гадз. раніцы да 2-й гадз. ночы, а ў гэтым зара з адпачынак,—адказвае мой ласкавы чыцэронэ.

Раптам адчыняюцца дзьверы—і стройна, у абсалютнай цішыні і парадку, адзін за адным [illegible] станкоў і картак—курсанты. Бяз шуму займаюць месцы ля станкоў.—Кожны на сваім «нумары».

Цішыню парушае каманда інструктара-настаўніка:

— Сядай! К месцу! Да работы рыхтуйся! Пачынай!

І зноў цішыня. Толькі па ўсёй залі чуваць асабістае скрыпаньне напільнікаў, адшліфоўваючых сталёвыя грані мэталу.

Спрытныя рукі, на якіх па мэтодыцы «ЦИТ'а», нават пальцы маюць свае асобныя тэхнічныя назвы (вялікі і паказальны—*падшыпнікі*, рэшта—*рэгулятары*), выгладжваюць шурпатую грань сталёвай пласьцінкі, абарачаючы яе ў бліскучую, падганяючы пад пэўны комплекс...

Прыцягвае да сябе ўвагу лёзунг на сьцяне залі-клясы:

«Хочам быць ня толькі агітатарамі, а і канструктарамі камунізму».

Чытаючы яго яшчэ і яшчэ раз і гледзячы на моцныя закасаныя вышэй локця рукі курсантаў, пераконваешся,

Лябараторыя Цэнтр. Інстытуту Працы.

Трэніроўка навеснага ўдару ручнікам (кавальскі цэх).

што гэтыя выметуць з нашых фабрык, заводаў і майстэрняў старыя «традыцыі» — разгільдзяйства, прагулы, спазьненьні, нядбайства, што гэтыя сапраўды будуць канструктарамі камунізму.

„ЦИТ“ выпускае падрыхтаваных рабочых.

Беларускі «ЦИТ» дае грунтоўнае навучаньне. Курсанты, у большасьці, зьяўляюцца вельмі салідпымі рабочымі, працу якіх цэняць.

Аб гэтым сьведчыць ніжэйзьмешчаная вытрымка з лісту аднаго з курсантаў у сваю “Alma mater“.

... «Я знаходжуся ў Сьвярдлоўску і працую ў мэханічнай майстэрні па 8 разраду. Тут-жа працуюць і некаторыя іншыя нашы таварышы.

Мы заслужылі давер'е майстроў і старэйшых рабочых. Дазвольце падзякаваць за дадзеныя курсамі веды—практычныя і тэарытычныя, якія далі нам магчымасьць заслужыць давер'е ўсіх нашых майстроў і адміністрацыі. Жадаю вам посьпеху ў далейшай вашай працы»...

Добрыя водзывы аб курсантах „ЦИТ'а“, згодна заявы кіраўніка, даюць і адміністратары беларускіх заводаў, на якіх працуюць выхаванцы менскіх курсаў.

На шырокі шлях.

Беларускія курсы «Цит'а» растуць і пашыраюцца.

Так, гэтымі днямі заканчваецца абсталяваньне яшчэ новага цэху—будаўнічага, які дасьць належна падрыхтаваных каменшчыкаў-кладчыкаў, атынкоўшчыкаў і цэмантшчыкаў-бэтоншчыкаў.

Сёлета будаўнічы цэх мае падрыхтаваць 360 рабочых-будаўнікоў. На Біржы Працы для цэху ўжо набрана 120 кладчыкаў.

Беларускае аддзяленьне «Цит'а» мае заданьне ў бягучым апэрацыйным годзе прапусьціць праз сваю базу 900 чалавек, а ў першую чаргу 160 сьлесароў, 120 кавалёў, 50 такароў па мэталу і 360 будаўнікоў.

Можна спадзявацца, што заданьне гэта будзе выканана.

ШЧЫЛЬНЕЙ СУВЯЗЬ З ЧЫРВОНАЙ АРМІЯЙ

ЧЫРВОНАЯ АРМІЯ ЦЬВЁРДА СТАІЦЬ НА ВАРЦЕ СССР—САЦЫЯЛІСТЫЧНАЙ БАЦЬКАЎШЧЫНЫ ЎСЯГО СЬВЕТУ.

Рыхтуюцца тысячы байцоў.

Падрыхтоўчая праца да сьвяткаваньня 10 гадавіны рабоча-сялянскай Чырвонай арміі ў арганізацыях ТДА-Авіяхіму на мясцох пачалася значна раней, чым у іншых арганізацыях.

Матар'ялы Цэнтральнага Савету ТДА-Авіяхіму БССР сьведчаць аб тым, што кампанія па правядзеньню 10 гадавіны Чырвонай арміі ў арганізацыях ТДА-Авіяхіму на мясцох прымае шырокі масавы характар і дасьць добрыя вынікі.

Так, праводзяцца шырокія нарады актыву (сэкратароў ячэек, кіраўнікоў гурткоў), на якіх выпрацоўваюцца пляны практычнага ўдзелу арганізацый ТДА-Авіяхіму ў правядзеньні сьвята.

У некаторых акругах (Полацкай і Віцебскай) рыхтуюцца інсцэніроўкі вулічных боек і паветрана-хімічных атак (Полацк) сумесна з часьцямі Чырвонай арміі.

На вёсцы ў некаторых месцах склікаюцца канфэрэнцыі партызан і дэмабілізаваных чырвонаармейцаў 1902-1903 гадоў (Полацк). У Менскай і Полацкай акругах рыхтуюцца да правядзеньня дзённых і начных заняткаў гурткоў у полі.

У гарадох-жа пачалася падрыхтоўка да дэманстрацый. Да часу сьвяткаваньня прыстасоўваецца адчыненьне новых праў у вайсковых гуртках і кутках і наладжваюцца выстаўкі ТДА-Авіяхіму.

У кампаніі па падрыхтоўцы да сьвяткаваньня ўцягваюцца моладзь і жанчыны, вялікую дапамогу ў правядзеньні кампаніі таксама аказваюць нізавыя партыйныя арганізацыі.

Наогул, кампанія прымае шырокі масавы характар, прыкмячаецца вялікая зацікаўленасьць да правядзеньня сьвяткаваньня з боку нізавых арганізацый ТДА-Авіяхіму.

М. А—скі.

САВЕЦКАЯ КРАІНА ПАВІННА ВЕДАЦЬ СВАІХ ГЭРОЯЎ.

Тав. Лакціонаў.

Нарадзіўся ў 1893 годзе. Сын селяніна. З вялікімі матар'яльнымі недахватамі вучыўся і закончыў сярэднюю асьвету.

У 1914 годзе мабілізован у армію.

Ваенную адукацыю атрытаў у старой арміі, дзе і камандаваў ротай.

У Чырвонай арміі з 1918 году. Паступова займаў пасады: камандзіра батальёну, камандзіра палка і камандзіра брыгады. Беспераныпку быў на Каўкаскім і Крымскім франтох. Перанёс вялікае адступленьне за Арол і шлях слаўнай перамогі да часу ліквідацыі ўрангелеўшчыны.

За шэраг баёў па абароне Данбасу нагароджан ордэнам Чырвонага Сьцягу.

У 1923 годзе скончыў ваенна-акадэмічныя курсы вышэйшага каманднага складу.

З восені 1923 году камандуе Беларускай стралковай дывізіяй імя тав. Фрунзэ.

З 1926 году назначан і камісарам гэтай дывізіі.

Тав. Цімашэнка.

Сямён Канстантынавіч Цімашэнка нарадзіўся ў 1895 годзе ў Бесарабскай губэрні ў сям'і селяніна. Скончыў гарадзкое вучылішча.

У старой арміі быў вахмістрам.

У Чырвоную армію ўступіў з пачатку яе арганізацыі шэраговым байцом, якім быў нядоўга. З першага бою ён вышаў ужо камандзірам узводу. У другі бой пайшоў камандзірам эскадрону.

Праз некалькі месяцаў тав. Цімашэнка чырвонаармейцамі быў выбраны ў камандзіры палка. З гэтым палком паходным парадкам прыбыў у Царыцын, дзе вайскамі камандаваў т. Варашылаў. Пасьля некалькіх гэройскіх баёў тав. Варашылаў назначыў яго к-рам кавалерыйскай брыгады.

Зрабіўшы шэраг адважных баявых апэрацый супроць гэнэрала Пакроўскага, т. Цімашэнка атрымаў першы ордэн Чырвонага Сьцягу, ганаровую зброю і назначан к-рам кавалерыйскай дывізіі. У часе камандаваньня гэтай дывізіяй атрымаў другі ордэн Чырвонага Сьцягу і другую ганаровую рэвалюцыйную зброю.

Тав. Цімашэнка прымаў актыўны ўдзел у баёх на польскім фронце. Пасьля быў перакінут на ўрангелеўскі фронт.

У часе грамадзянскай вайны 7 разоў ранен (4 разы у старой арміі).

У 1925 годзе назначан камандзірам корпусу. За ліквідацыю ўрангелеўскіх бандаў прадстаўлен да чарговага (трэцяга) ордэну Чырвонага Сьцягу.

У 1922 годзе скончыў першыя акадэмічныя курсы вышэйшага каманднага складу.

2.300 руб. на правядзеньне сьвята.

Палепшым бытавыя ўмовы чырвоных байцоў.

(*Аршаншчына*).

З кожным днем усё шырэй разгортваецца падрыхтоўка сярод працоўных Аршаншчыны да вялікага сьвята 10-ці годзьдзя Чырвонай Арміі.

Аршанская гарнізонная камісія выпрацавала плян правядзеньня сьвята. Ад частьцей гарнізону вылучана 12 дакладчыкаў, якія зробяць даклады па ўстановах і прадпрыемствах. Арганізуецца гарадзкая выстаўка, будуць наладжаны вечары самадзейнасьці і сямейныя вечары.

Прэзыдыум АВК адпусьціў гарнізоннай камісіі для правядзеньня сьвята—1000 руб., прэзыдыум гарсавету—300 руб. і інш. арганізацыі—1000 руб. Усяго 2.300 руб.

1000 руб. будзе прызначана для прэміраваньня вэтэранаў вайны, начпалітскладу і чырвонаармейцаў, астатняя частка будзе скарыстана на бытавыя патрэбы. Будуць прэміраваны 38 чал. начпалітскладу, 22 чал. малодшага камскладу і 36 чал. чырвонаармейцаў.

Апроч гэтага, вайсковы гарадок № 3 атрымаў дазвол ад прэзыдыуму Гарсавету на правядзеньне электрычнага асьвятленьня; зараз устаўляюць слупы і праводзяць лінію.

С.

ЗЬЕЗД СУПОЛКІ РЭВАЛЮЦЫЙНЫХ ПІСЬМЕНЬНІКАЎ „ЗАХІДНА УКРАІНА“.

18—19-га лютага ў Кіеве адбудзецца 1-шы зьезд заходня-украінскіх пісьменьнікаў, якія згуртаваліся ў суполцы „Західня Украіна“.

Гэта літаратурная арганізацыя параўнаўча маладая. Утварылася яна год таму назад з невялічкага гуртка пісьменьнікаў, што былі, а часткай і зараз зьяўляюцца членамі іншых літаратурных арганізацый, як „Плуг“, „ВУСПП“ і інш.

За кароткі час суполка патрапіла разгарнуць сваю працу і стала заметным чыньнікам на літаратурнай ніве. Яна аб'яднала ўсіх заходня-украінскіх пісьменьнікаў Савецкай Украіны і прыцягнула да сябе шмат пісьменьнікаў, што жывуць па-за межамі УССР.

Суполка выдала некалькі кніжак, альманах (вышаў у 1927 г.), рыхтуе да друку другі альманах і мае ў хуткім часе прыступіць да выданьня двухмесячнага часопісу.

Вось у кароткіх рысах аблічча гэтай маладой украінскай літаратурнай арганізацыі.

Усебеларуская канфэрэнцыя літаратурнага аб'яднаньня „Маладняк“

Па дакладу загадчыка аддзелу друку ЦК КП(б)Б т. Сяцькевіча разгарнуўся жывы абмен думкамі.

Тав. Губровіч лічыць, што наша крытыка вельмі аднабокая, якая суб'ектыўна падыходзіць да кожнага твору. Факты ўплыву такой крытыкі ўжо ёсьць і яны вельмі шкодныя.

— Я лічу,—кажа тав. Шукайла,—што толькі тады мы створым пралетарскую літаратуру, калі адмовімся ад наклейваньня ярлыка «Пралетарскі пісьменьнік».

Па думцы тав. Сальваноўскага літаратурная група «Узвышша» зьяўляецца не сялянскімі пісьменьнікамі, а толькі «спадарожнікамі». Літаратурную арганізацыю «Полымя» трэба лічыць пралетарскай арганізацыяй, бо там ёсьць пісьменьнікі-камуністы. Тав. Сальваноўскі глядзіць на «Літаратурнае Аб'яднаньне Камуны», як на прыяцельскую арганізацыю, але не на пралетарскую.

— Трэба наладзіць,—кажа тав. Ліманоўскі,—добрыя адносіны з „Полымем“, адкінуўшы індывідуальныя спрэчкі. Што-ж датычыцца «Узвышша», то я лічу, што гэта арганізацыя адбівае тэндэнцыю вузкай групаўшчыны і наогул гэта група адыходзіць ад сучаснасьці.

З «Літаратурнай Камунай» у нас толькі фармальнае разыходжаньне, але мы можам з ёй супрацоўнічаць.

Тав. Мазуркевіч кажа, што «Маладняк» павінен наладзіць сувязь з «Полымем»; там ёсьць крытычныя сілы, якія могуць дапамагчы яму.

У заключным слове тав. Сяцькевіч зазначыў, што нашу крытыку трэба падняць да належнай кваліфікацыі.

Дакладчык згаджаецца з тав. Сальваноўскім, што „Узвышша“ мае тэндэнцыі «спадарожнікаў». Злучэньне камуністаў-пісьменьнікаў з «нашаніўцамі» ў арганізацыю «Полымя» ён лічыць карысным.

Па думцы дакладчыка «Літаратурная Камуна» аб'ядпае вельмі разнастайны склад, накшталт Маскоўскага «Лефа».

Гаворачы аб арганізацыі «Маладняк», т. Сяцькевіч зазначыў, што гэта група зьяўляецца больш блізкай арганізацыяй, якая імкнецца працаваць пад кіраўніцтвам камуністычнай партыі і на якую партыя будзе абапірацца.

На вячэрнім пасяджэньні 17 лютага сэкратар нацсэкцыі ўсесаюзнага аб'яднаньня пралетарскіх пісьменьнікаў тав. Сальваноўскі выступіў з шырокай інфармацыяй аб задачах і дзейнасьці гэтай арганізацыі (Вапп).

«Вапп» яднае да 18 нацыянальных літаратурных арганізацый Савецкага Саюзу: Украіны, Арменіі, Грузіі, Азербайджану, Узьбекістану і г. д. Апроч таго, Вапп яднае такія арганізацыі як польскую, яўрэйскую і інш.

Дакладчык лічыць, што трэба ўстанавіць больш таварыскія суадносіны з «Маладняком», каб устанавіць правільную інфармацыю аб беларускай літаратуры ў літаратуры расейскай. Трэба будзе наладзіць арганізацыю перакладаў з беларускай літаратуры на расейскую, каб сыстэматычна знаёміць расейскага чытача з каштоўнасьцямі беларускага літаратурнага мастацтва.

Найбольш блізкай арганізацыяй «Вапу» з усіх беларускіх літаратурных арганізацый тав. Сальваноўскі лічыць «Маладняк».

Зачыненьне канфэрэнцыі.

Учора, 18 лютага, канфэрэнцыя закончыла сваю працу.

На канфэрэнцыі было вырашана пытаньне аб уваходзе «Маладняка» ва ўсесаюзнае аб'яднаньне пралетарскіх пісьменьнікаў (Вапп).

У адносінах да іншых літаратурных груповак канфэрэнцыя прыняла наступную рэзалюцыю:

Літаратурнае аб'яднаньне «Полымя», якое яднае старэйшыя літаратурныя сілы, зьяўляецца станоўчым фактам.

Літаратурнае аб'яднаньне «Узвышша» пры сваіх фармальных дасягненьнях часткова ня ўспрыняла асноў дыктатуры пралетарыяту.

У адносінах да «Узвышша» павінна быць аб'ектыўная, здаровая крытыка.

«Літаратурная Камуна» пакуль што ня выявіла свайго літаратурнага твару.

Новы склад арганізацыі „Маладняк“.

У склад Цэнтральнага Бюро „Маладняка“ абраны: т. т. Лынькоў, Ліманоўскі, Мазуркевіч, Гаўрук, Вечар, В. Каваль, Галавач; кандыдатамі т. т. Гобрык і Барашка.

У склад рэдакцыі ўвайшлі т. т. Ліманоўскі, Галавач, Звонак, Моркаўка і Каваль.

На Ўсесаюзны зьезд «Ваппа», які распачнецца ў Маскве 10-га красавіка, абраны: т. т Ліманоўскі, Мазуркевіч, Галавач, Лынькоў і Вечар; кандыдатамі Моркаўка, Мурашка і Каваль.

„Полымя“ у Аршаншчыне*).

(З падарожных нататак).

Раніцою 14-га лютага зноў накіроўваемся ў гарадзкі тэатр, дзе назначаны ранішнік для чырвонаармейцаў. Сабраліся чырвонаармейцы родам пераважна з Аршаншчыны ды з Бабруйшчыны. У аддзелах праводзіцца праца па азнаямленьню чырвонаармейцаў з беларускай літаратурай і асабліваю іх сымпатыяй карыстаецца Крапіва, вершы якога яны завучваюць напамяць. Пасьля дакладу і тут пасыпаліся запытаньні. Запытаньні часамі наіўныя, але шчырыя, і відаць, што тыя, хто іх пісаў, сапраўды цікавіліся літаратурнымі пытаньнямі. Цікавая запіска, у якой чырвонаармеец (расіец) пытаецца:

— Ці ёсьць у нас у СССР цяпер такі пісьменьнік, як быў таварыш Пушкін...

Шмат запісак па пытаньнях беларусізацыі і разьвіцьця беларускай мовы—гэтыя запіскі складалі тут значны процант усіх запісак і па іх мусілі даць самы падрабязны і выстарчаючы адказ. На тварах чырвонаармейцаў напружаная ўвага. Прагна ловяць кожнае слова дакладчыка, уважна слухаюць чытку вершаў (Зарэцкі чытаў свае апавяданьне «Як Настулька камсамолкай зрабілася»).

Яшчэ некалькі гадзін вандраваньня па Воршы і выяжджаем за горад на завод «Чырвоны Кастрычнік»—кілёмэтраў за дзесяць ад Воршы. У полі ўзьнімаецца завіруха, вецер шыбае ў твар вострым сьнегам. Але праносяцца і пералескі і поле—наперадзе вянком загараюцца агні—гэта завод і заводзкі пасёлак. На заводзе гэтым робяць цьвікі рознай велічыні, і працуе некалькі сот рабочых. Да нашага прыезду фабрычна-завадзкі камітэт арганізаваў спэцыяльную камісію, якая падрыхтоўвала вечар. Перш усяго нам пачалі паказываць завод, паказываючы працэс вытворчасьці ў яго паступовым разьвіцьці ад пачатку да канца. На двары ляжаць складзеныя высокімі грудамі скруткі тоўстага дроту — гэта сырэц. У першым аддзяленьні, у прамывачнай, гэтыя скруткі мыюць з насосу вадою, купаюць у вапняковай ваньне, каб зрабіць дрот больш мяккім і здатным да апрацоўкі. Адсюль дрот пераходзіць у другое аддзяленьне, дзе яго ўскладаюць на вялікія катушкі, разьмякчаюць, выцягіваюць, апрацоўваюць рознымі квасамі і г. д. Тут ужо нельга гаварыць звычайным голасам. Гул станкоў дазваляе пачуць толькі крык—і то вельмі блізкі. Дзеля гэтага трэба нагнуцца да вуха спадарожніка і ва ўвесь голас пракрычаць яму, што хочаш сказаць; гэткім жа чынам адказывае і ён. І старшыня фабрычна-заводзкага камітэту, і рабочыя, і інжынер проста і шчыра адказываюць на запытаньні, тлумачаць усё незразумелае. У наступным аддзяленьні спэцыяльныя нямецкія станкі насякаюць з дроту бліскучыя новенькія цьвічкі, якія вібы сена ссыпаюцца ў кучу каля машын. Тут панаваньне машыны; гудзяць пасы, крыжуючыся над самаю галавою, ляскаюць разьмерна і рытмічна сталёвыя скіўцы варстатаў; рабочых тут ня вельмі многа—станкі працуюць самі. Адсюль гатовыя цьвікі пападаюць у чыстку: іх шаруюць апілкамі, сьціраючы ўсе налёты ад апрацоўкі квасамі, і па вялікай чорнай трубе спускаюць уніз, дзе некалькі работнікаў жвава складаюць іх у драўляныя скрынкі і закалачываюць іх. Адсюль цьвікі выходзяць ужо ў якасьці тавараў—па склад, у краму і да спажыўца. Завод апальваецца падмаскоўным вугальлем, але ёсьць у яго распараджэньні і другая моцная сіла: па рыплівых драўляных сходах спускаемся мы ўніз, дзе грукоча вадзяная турбіна. Мы знаходзімся на два мэтры ніжэй вады. Кругом турбіны ўся вада пакрыта цьвёрдым лёдам і толькі там, за маленькаю форткаю, мэтры на тры ніжэй нас выбягае і пеніцца ў злосьці на нечаканую эксплёатацыю цёмная вада. Тут-жа непадалёку электрычная станцыя, якая дае энэргію і для заводу і для пасёлку. Далей—ліцейны цэх, дзе адліваюцца патрэбныя заводу часткі машын ды іншыя рэчы. Нарэшце пераходзім да заводзкай навінкі—гэта машынізавана цэх. Ён яшчэ не закончаны пабудоваю, але ўжо заканчываецца і ў хуткім часе будзе пушчаны ў ход. Спэцыяльнае абсталяваньне, якое зусім выключае цэлы шэраг усякіх затрымак, дасьць магчымасьць значна пашырыць вытворчасьць. Рабочыя з замілаваньнем несьцяць складаныя замежныя машыны, якія ў хуткім часе ажывуць і ўнясуць новае жыцьцё ў старыя заводзкія будынкі.

Большасьць рабочых, асабліва старыя ў гутарцы цьвёрда трымаюцца беларускай мовы. Нездарма-ж гэтак многа сабралася іх і ў клюб, дзе павінен быў адбыцца вечар беларускай мастацкай літаратуры. Разьмяшчаемся на сцэне. Зарэцкі нас „пужае“:

— Пачну з трынаццатага стагодзьдзя.

Андрэй Александровіч рады, што ад дакладу яго вызвалілі (чарга была за ім) і стараецца не напамінаць пра сваю прысутнасьць, каб пастанову часам не адмянілі. У рэшты таварышоў настрой вясёлы і жартлівы. На наш жаль ня здолеў выехаць на завод Янка Купала, які крыху занядужаў. Калі Зарэцкі сказаў пра гэта, дык адразу пасыпаліся запытаньні:

— Ці дужа ён захварэў?

— Ці вельмі хворы?

У некаторых запісках гучэла вялікая трывога:

— Ці здолее ён пісаць цяпер вершы?

Зарэцкі супакойвае аудыторыю.

Канчаюцца даклады, канчаецца: чытка твораў. Таварыская вячэра з заводзкімі настаўнікамі і рабочымі і мы зноў у дарозе на белым полі, зноў нас сьцёбае па тварах злосны пякучы вецер.

Вось і Ворша. Праца наша скончана. Заўтра да хаты, у Менск.

* *
*

Усяго правялі мы ў падарожжы [illegible] дні. За гэты час правялі пяць вы[illegible], на якіх прысутнічала агу[illegible] каля 4600 чалавек.

Безумоўна, гэтыя выступленьні павінны [illegible] і пакінуць бязумоўна значныя сьляды. Зацікаўленасьць аўдыторыі забясьпечвае на далейшы час значны ўздым зацікаўленасьці беларускаю мастацкаю літаратураю. Ва ўсякім выпадку гэтае падарожжа сяброў «Полымя», як і ранейшыя падарожжы ў Бабруйск, Гомель і г. д., у значнай сваёй частцы прадстаўляюць ужо рэалізацыю тых задач, якія паставіла сабе арганізацыя. Твары да масы, у сувязі з масаю—толькі такім чынам літаратура можа напаўняцца сьвежымі здаровымі сокамі. Беларускі пісьменьнік павінен нарэшце зрабіцца сваім чалавекам на заводзе, на вёсцы, адкуль ён вышаў і часамі пад уплывам тых ці іншых абставін адарваўся. Толькі тады, калі ён здолее ўлавіць і ў мастацкіх вобразах перадаць усё тое, чым жыве маса—толькі тады здолее ён прэтэндаваць на імя будаўніка пралетарскай літаратуры. «Полымя» адразу стала на гэткі пункт погляду і ўжо першыя крокі арганізацыі паказываюць, што лёзунгі, прынятыя «Полымем»—гэта ня пустыя словы, ня шыльда, а прагалашэньне сапраўднай працы.

Трэба адзначыць яшчэ шчырыя і прыхільныя адносіны да нас з боку аршанскіх таварышоў. Сэкратар акругкому КПБ т. Стасевіч, старшыня АВК т. Амбражунас, сэкратар АК КСМ т. Варончанка, загадчык АПА т. Южык, старшыня савету прафсаюзаў т. Калінін, т. Паскрэбка, Акулік ды іншыя праз увесь час дапамагалі ў нашай працы, прысутнічалі на ўсіх выступленьнях і г. д. Посьпех нашай экспэдыцыі ў значнай меры тлумачыцца іх шчырым жаданьнем якнайлепей наладзіць справу.

15-га лютага мы прыехалі ў Менск.

АЛ. ДУДАР.

*) [illegible] „Сав. Бел.“ № 42.

Сводка

паступленьняў с.-г. падатку на 15-га лютага 1928 г.

АКРУГІ:	Паступіла:				% выпаўненьня гадав. заданьня.
	Аклад.	Нядоімка.	Пеня.	Усяго.	
Бабруйская	1.319.360	18.380	14.280	1.352.020	96,9
Мазырская	575.621	3.774	5.216	584.611	96,8
Полацкая	512.060	4.445	5.612	522.117	93,5
Віцебская	874.870	8.769	9.676	893.315	93,1
Аршанская	876.119	13.290	10.369	899.778	92,4
Магілеўская	1.285.849	17.753	13.949	1.317.551	90,9
Менская	1.448.501	23.221	26.246	1.497.968	88,4
Гомельская	956.257	16.933	13.686	986.876	87,3
АГУЛАМ	7.848.637	106.565	99.034	8.054.236	91,9

Пленум Цэнтральнага Праўленьня саюзу будаўнікоў.

Гэтымі днямі закончыўся чарговы пленум ЦП саюзу будаўнікоў. На пленуме разглядаліся пытаньні правядзеньня нацпалітыкі ў саюзе будаўнікоў, аб заключэньні калдагавораў і выбару новага старшыні ЦП.

Нацработа па саюзу будаўнікоў набывае вялікае значэньне, узяўшы пад увагу, што саюз абслугоўвае больш 55 проц. толькі адных беларусаў і значны лік яўрэяў. Да гэтага часу саюз звярочваў малую ўвагу на абслугоўваньне на нацыянальных мовах членаў саюзу. З 138 нізавых праф'ячэек на беларускай мове працуюць 28 ячэек (20,3 проц.), на яўрэйскай мове 4 ячэйкі (2,9 проц.).

Аднак, трэба сказаць, што і тут беларусізацыя і яўрэізацыя носіць фармальны характар, зводзячыся толькі да выкананьня перапіскі на нацмовах. Па гэтаму пытаньню была прынята адпаведная рэзалюцыя.

Пленум пастанавіў правесьці калдагаворную кампанію да 1-га красавіка. У аснову калдагаворнай кампаніі трэба ўзяць падвышэньне пэнсіі найбольш адсталым катэгорыям рабочых, зрабіўшы надбаўку да 1-га разраду.

Замест т. Шоцкага пленум абраў старшынёй ЦП саюзу будаўнікоў т. Кавалёва.

Тав. Кавалёў да абраньня старшынёй ЦП саюзу будаўнікоў быў старшынёй Гомельскага акруговага аддзяленьня саюзу. Па прафэсіі тав. Кавалёў муляр-тынкоўшчык, нарадзіўся ў 1890 г. у Нова-Беліцы, Гомельскай акругі. З 1919 па 1922 г. т. Кавалёў займаў розныя пасады ў Чырвонай арміі і прымаў чынны ўдзел у грамадзянскай вайне. З 1924 г. член УсеКП(б).

Пачынаючы з 1917 г., т. Кавалёў займае шэраг адказных пасад па лініі прафэсыянальных арганізацый.

Да 1-й усебеларускай нарады юрыс-консультаў прафсаюзных арганізацый.

Аказаньне прафсаюзнай юрыдычнай дапамогі за апошні час заняло выдатнае месца ў працы прафсаюзаў.

Юрыдычныя Кансультацыі арганізаваны ва ўсіх акруговых гарадох і двух раённых (Барысаў, Рэчыца) пры міжсаюзных органах (ЦСПСБ, АСПС і РПБ).

Кансультацыі набылі папулярнасьць і аўтарытэт сярод працоўных. Рост [illegible]

[illegible]

падставе атрыманых вывадаў, пытаньні аб іх адхіленьні.

З мэтаю набліжэньня юрыдычнай дапамогі да працоўных праводзіцца кансультацыйная праца на мясцох—у буйных прадпрыемствах і рабочых клюбах; праводзіцца таксама прыём у працоўных сэсіях у дні судовых пасяджэньняў.

[illegible]

В. Сушчынскі.

КНІГАПІС.

АЛ. ШЛЮБСКІ. Матар'ялы да вывучэньня фольклёру і мовы Віцебшчыны. Стар. 187. Цана 1 руб. 50 кап. Выданьне Інстытуту Беларускае Культуры. Менск. 1927.

[illegible]

Ів. Барашка.

НОВЫЯ КНІГІ.

[illegible]

Хроніка.

Падрыхтоўка да Міжнароднага Жаночага Дню.

2300 руб. на каапэраваньне бяднячак.

Да 8 сакавіка г. г. па Менскай акрузе будзе вылучана 2300 руб. на каапэраваньне бяднячак.

Апрача гэтага ў пагранічных мясцовасьцях будуць арганізаваны 3 ясьляў і 2 пляцоўкі (за сродкі каапэрацыі).

Курсы для сялянак.

Менская акруговая камісія па правядзеньню міжнароднага жаночага дню намеціла п авесьці акруговыя курсы жанчын—членаў сельсаветаў. У 2-х раёнах (Пухавічы, Капыль) будуць праведзены с.-г. курсы для сялянак з ухілам жывёлаводзтва і птушаводзтва. На правядзеньне курсаў будзе адпушчана 600 руб. Акрамя гэтага, маецца на ўвазе адчыніць курсы на 50 жанчын для падрыхтоўкі пэрсаналу для ясьляў.

Конкурсы.

Па Менскай акрузе будуць праведзены наступныя конкурсы:

на лепшую ачыстку малака ў Самахвалавіцкім і Узьдзенскім т-вах з прэміраваньнем на суму 200 руб,

на лепшы агарод у акрузе,

і конкурс на здаровае дзіця.

Адчыненьне кансультацый.

Мяркуецца адчыніць кансультацыі ў Халопенічах і Лагойску. А пры кансультацыях у Заслаўі і Койданаве будуць адчынены малочныя кухні.

У ясьлях для работніц Бярэзіны адчыняецца вячэрняя зьмена.

1-шы Менскі акруговы зьезд Осо-Авіяхіму.

Учора, 18-га лютага, у клюбе Карла Маркса адчыніўся 1-шы Менскі акруговы зьезд Осо-Авіяхіму.

З дакладам аб 10-й гадавіне Чырвонай арміі і задачах Осо-Авіяхіму ў справе абароны СССР выступіў тав. Галадзед. На зьезьдзе будуць таксама заслуханы справаздачы акруговага савету і рэўкамісіі.

У працах зьезду прымуць удзел каля 400 дэлегатаў.

Усебеларуская канфэрэнцыя камунальнікаў.

Учора, 18-га лютага, адчынілася ўсебеларуская канфэрэнцыя камунальнікаў. На канфэрэнцыі будзе заслухана справаздача ЦП саюзу, а таксама даклад аб рацыяналізацыі ў камунальнай гаспадарцы.

Падрыхтоўка да летніх настаўніцкіх курсаў.

[illegible]вых Наркамасьветы БССР распрацаваў праграмы для летніх настаўніцкіх курсаў. Частка праграм дасылаецца на месцы гэтымі днямі, а рэшта будзе даслана ў бліжэйшым часе. Курсы па перападрыхтоўцы настаўніцтва будуць існаваць па ўсіх акруговых цэнтрах з разьлікам на 60 чалавек кожныя.

Арганізацыя ясьляў і дзіцячых пляцовак на вёсцы.

ЦК Беларускага т-ва «Чырвонага Крыжу» адпускае па 500 руб. кожнай акрузе на арганізацыю ясьляў і дзіцячых пляцовак на вёсцы. У часе сьвяткаваньня Міжнароднага Жаночага Дню (8-га сакавіка) на мясцох будуць вызначаны пункты адчыненьня гэтых ясьляў.

Агнятрывалае будаўніцтва.

У сэзон 1927 г. па Меншчыне пабудавана 5 агнятрывалых будынкаў. Майстэрнямі таварыстваў агнятрывалага будаўніцтва было выпушчана 306.000 шт. чарапіц і 3500 кругоў для студняў, што дало магчымасьць пабудаваць 227 бэтонных студняў і 162 страхі з агнятрывалага матар'ялу.

Завоз машынатэхнічных тавараў у БССР.

У бягучым м-цы Машынасындыкатам назначана да завозу ў БССР машынатэхнічных тавараў на 150.000 руб. У гэтай колькасьці будзе завезена машынная абсталяваньня на 21.500 руб.

Рост гурткоў першай дапамогі.

На першае студзеня 1928 году па БССР існуе 271 гурток першай дапамогі, якімі ахоплена 6500 чалавек. Беларускі Чырвоны Крыж мяркуе ў гэтым годзе давесьці лік гурткоў да 500 і ахапіць імі каля 15.000 чалавек.

БЕЛАРУСКІЯ КОНІ НА БЯГАХ У ЛЕНІНГРАДЗЕ.

Наркамзем БССР мае ў Ленінградзе сваю ўласную стайню коняў, якія прымаюць удзел у бягах на іпадроме. У Ленінград перыядычна пасылаюцца да 40 дарослых жарабкоў і маладняку ад 2-х год з дзяржаўнага заводу і стайні ў Самуэлёве.

Есьць шэраг коняў беларускай стайні, якія атрымалі за рысістасьць першыя прызы.

АДЧЫНЕНЬНЕ ІПАДРОМУ Ў МЕНСКУ.

У пачатку лета гэтага году ў Менску, па прыкладу мінулых гадоў, будзе адчынен іпадром. У спаборніцтвах будуць прымаць удзел рысістыя коні як з сялянскіх гаспадарак, так і з дзяржаўнага заводу.

На ўтрыманьне іпадрому будуць адпушчаны сродкі Белсельтрэстам, Белсельбанкам, Наркамземам і інш. арганізацыямі.

ВЫВУЧЭНЬНЕ КОНСКАГА СТАДА.

Наркамзем праводзіць сёлета вывучэньне конскага стада у Бабруйскай, Віцебскай і Аршанскай акругах.

Дасьледваньні мінулых гадоў выявілі, што ва ўсходняй і паўднёвай частцы рэспублікі папырана разьвядзеньне рысістага тыпу коняў, у Слуцкім раёне і частцы Меншчыны пераважна разводзяць ардэнаў.

У сувязі з гэтым Наркамзем арганізуе ў адпаведных раёнах злучныя пункты з арлоўскіх рысакоў і цяжкавозаў.

СУД.

ПАГУЛЯЛІ...

На лаўцы падсудных—кіраўнікі савецкіх гаспадарак Валянцін Нядзьвецкі і Іван Пятроў.

Першы кіраваў гаспадаркай імя „Леніна“, а другі—савецкай гаспадаркай „Лагаза“.

Абедзьве гаспадаркі знаходзяцца ў Лагойскім раёне блізка адна ад другой. Нядзьвецкі і Пятроў паміж сабой жылі, як лепшыя сябры—бывалі адзін у аднаго ў гасьцёх, раіліся адносна гаспадаркі і г. д.

Раз, спаткаўшыся, кіраўнікі завялі гутарку.

— А знаеш што, Пятроў,—кажа Нядзьвецкі,—давай паедзем у Менск, атрымаем грошы для гаспадарак, ну, і павесялімся крыху, а то, брат, надта надаела ў гэтай вясковай глушы.

— Я цябе разумею,—адказаў Пятроў,—згодзен.

Праз гадзіну кіраўнікі імчалі ў Менск, курылі, сьмяяліся і распрацоўвалі плян гулянкі.

Атрымаўшы ў банку па чэку 2500 рублёў дробнымі купюрамі, кіраўнікі, каб лягчэй было пакласьці ў кішэні грошы, падзялілі так: Нядзьвецкаму тры пачкі—1500 р., а Пятрову 2 пачкі—1000 р.

Закончыўшы ўсе справы, Пятроў і Нядзьвецкі пад вечар накіраваліся на станцыю, дзе заказалі ў буфэце вячэру з выпіўкай.

— Слухай, Ваня, давай яшчэ вып'ем бутэльку мадэры,—сказаў адзін з сяброў.

— Не, досыць брат, вып'ем у Смалявічах!

Падышоў цягнік, кіраўнікі паехалі дамоў.

Прыехаўшы ў Смалявічы, сябры наведалі сталоўку, зноў выпілі і накіраваліся агледзець млын „Галынак“

З млына Пятроў і Нядзьвецкі накіраваліся ў саўгаспадарку „Косіна“ ў госьці да кіраўніка Дразьдзенка.

Апошні спаткаў гасьцей вельмі добра, пачаставаў чаем, але Нядзьвецкаму не сядзелася, і ён пайшоў пагуляць да настаўніцы Гольдзбэрг.

Так кіраўнікі цягаліся амаль усю ноч, і толькі раніцай Нядзьвецкі, прачнуўшыся, агледзеўся, што згубіў 1500 руб.

Падняўся перапалох: кінуліся шукаць, але грошай і сьлед прастыў.

Менскі Акруговы Суд прыгаварыў: Валянціна Нядзьвецкага на два гады, а Івана Пятрова на год пазбаўленьня волі. Дастасаваўшы да асуджаных амністыю ў азнаку 10-й гадавіны Кастрычнікавае рэвалюцыі, Суд пакараньне Нядзьвецкаму скараціў напалову, а Пятрова ад трыманьня пад вартай вызваліў.

Д. Кастроў.

СУДОВАЯ ХРОНІКА.

„Перапраўшчык“.

Грамадз. вёскі Думічы, Капыльскага раёну, Антось Крашэўскі ноччу 3 лютага 1927 году пераправіў праз дзяржаўную мяжу ў Польшчу Шэйну Паварчык і яе дачку Хану, за што атрымаў 50 р. Менскі акруговы суд прыгаварыў Антося Крашэўскага на два гады зьняволеньня, скараціўшы яму пакараньне, як непаўналетняму і па амністыі ў азнаку 10-й гадавіны Кастрычнікавае рэвалюцыі да 10 месяцаў.

Абакраў каапэратыў.

У доме грамадз. вёскі Думічы, Капыльскага раёну, Івана Серадзінскага зьмяшчалася крама № 4 Капыльскага спажывецкага т-ва. Падабраўшы ключ да крамы, Серадзінскі ўкраў розных тавараў на суму 185 р. 28 кап., частка тавараў пры вобыску ў яго знойдзена. Менскі акруговы суд прыгаварыў Івана Серадзінскага на тры гады зьняволеньня, але, прымаючы пад увагу першую судзімасьць Серадзінскага, скараціў пакараньне да аднаго году, а па амністыі ад трыманьня пад вартай вызваліў.

Здарэньні.

ЦЁПЛАЯ КАМПАНІЯ.

Звозчыкі І. Шчарбінскі, В. Лукашэвіч, Л. Квяткоўскі і І. Юцкевіч, знаходзячыся на стаянцы на рагу Ленінскай і Савецкай вул., ноччу ўваходзілі ва двор сталоўкі МЦРК № 3 і рабілі сыстэматычныя пакражы з кладоўкі розных прадуктаў. Уся гэта цёплая кампанія Крымвышукам затрымана.

РАСТРАТА.

Быўшы ўпаўнаважаны па распаўсюджваньні літаратуры выдавецтва „Прыбой“—Фабінеўскі растраціў 340 рублёў і схаваўся. Крым. Вышук яго затрымаў.

ДВАЯЖОНСТВА.

А. Карасік жаніўся ў горадзе Чэрвені з гр-кай Ж., а на другі дзень паехаў у Менск. Адгэтуль пасылае сваёй жонцы ліст, у якім кажа, што яна яму больш не падабаецца і ён хоча з ёй разьвесьціся. Аднак, не дачакаўшыся адказу, ён у Менску праз пару дзён жаніўся другі раз. Карасік прыцягваецца да адказу па 96-м артыкуле крымінальнага кодэксу.

Апавяшчэньні.

ДОМ АСЬВЕТЫ.

— У нядзелю, 19 лютага, кіно—„Сон Аллана“. Сэансы ў 7 з пал. і 9 з пал. гадзін веч.

— Сёньня а 6 гадз. пасяджэньне фракцыі Ц. Д. Асьветы; а 7 гадз. пасяджэньне праўленьня. На пасяджэньне фракцыі запрашаюцца наступныя т-шы: Ільлін, Мельнік, Кірштэйн, Гурскі, Бучукас, Гаўронская і Меркіс.

ПЭДГАБІНЭТ.

— У пятніцу, 24-га лютага, а 7-й гадзіне веч. праф. Сіроцін зробіць даклад на тэму: „Асноўныя рысы сучаснага разьвіцьця фізыкі“. Прысутнасьць матэматыкаў і фізыкаў абавязкова, а прыродазнаўцаў—пажадана.

ШТО СЛУХАЦЬ ПА РАДЫЁ.

Нядзеля, 19-II.

6-00—6-30	„Чырвоная Зьмена“ па радыё.
6-30—7-10	„Беларуская Вёска“ па радыё.
7-10—7-40	Гутарка з хатнімі гаспадынямі на тэму: «Работніца і сялянка ў абароне краіны».
7-40—8-10	Навіны радыё па радыё.
8-10—10	Канцэрт.

Панядзелак, 20-II.

6-00—6-30	Гутарка на радыё-тэхніцы на тэму: «Схема рэгенэратыўнага прыёмніка і яго праца».
6-30—7-10	Беларуская радыё-газэта № 32.
7-10—7-40	Гутарка 3-я з цыклю: „Савецкая законнасьць“ на тэму: «Наша жыліщная заканадаўчасьць».
7-40—8-10	Даклад на тэму: «Арганізацыйная роля РСІ ў справе рацыяналізацыі».
8-10—10	Канцэрт.

Аўторак, 21-II.

6-00—6-30	Гутарка ЦБ Краязнаўства: „Сучасны стан краязнаўства ў БССР“.
6-30—7-10	Беларуская радыё-газэта № 33.
7-10—7-40	Гутарка ЦК МОПР'у на польск. мове „Аб працэсе Беларускай Грамады“. Даклад. Клыс.
7-40—8-10	Эспэранто радыё-газэта.
8-10—10	Канцэрт.

Дзяржаўнае Выдавецтва Беларусі.

Вышлі з друку да сьвята 10-цігодзьдзя Чырвонай арміі наступныя брашуры:

1. Н. ХАРЫТОНАЎ.—10 год Чырвонай арміі—60 стар. Цана 25 кап.

2. Пытаньні абароны і 5-цігадовы плян—прамова т. Варашылава на XУ зьезьдзе УсеКП(б)—36 стар. Цана 10 кап.

Прадаюцца ва ўсіх кнігарнях БДВ, Каапэрацыі і „Кніга—Вёсцы“.

Законы і загады ўраду БССР.

Пастанова

Савету Народных Камісараў БССР

аб зьняцьці з тав. Шоцкага, П. М., абавязкаў члена Вышэйшага Савету Народнае Гаспадаркі БССР.

Савет Народных Камісараў БССР пастанаўляе зьняць з тав. Шоцкага, Парфіра Максімавіча, абавязкі члена Вышэйшага Савету Народнае Гаспадаркі БССР.

Старшыня Савету Народных Камісараў БССР М. Галадзед.

Кіраўнік Спраў Савету Народных Камісараў і Эканамічнае Нарады БССР М. Мароз.

15 лютага 1928 г. г. Менск.

Постановление

Совета Народных Комиссаров БССР

об освобождении тов. Шоцкого, П. М., от обязанностей члена Высшего Совета Народного Хозяйства БССР.

Совет Народных Комиссаров БССР постановляет освободить тов. Шоцкого, Порфирия Максимовича, от обязанностей члена Высшего Совета Народного Хозяйства БССР.

Председатель Совета Народных Комиссаров БССР Н. Голодед.

Управляющий Делами Совета Народных Комиссаров и Экономического Совещания БССР М. Мороз.

г. Минск. 15 февраля 1928 г.

Пастанова

Цэнтральнага Выканаўчага Камітэту і Савету Нар. Камісараў БССР

пра зьмену артыкулаў 82, 187, 189, 243, 244 і 331 Грамадзянскага Працэсуальнага Кодэксу БССР у рэдакцыі 1927 году і пра дапаўненьне яго ўвагаю 2 да арт. 25, пунктам „г“ арт. 43 і ўвагаю 2 да арт. 334.

На падставе артыкулу 2 пастановы III сэсіі ЦВК БССР IУ скліканьня за 26 ліпеня 1923 году «Аб парадку ўнясеньня зьмен у кодэксы, зацьверджаныя ЦВК Беларусі» (З. З. БССР 1923 г., № 13-14, арт. 115) Цэнтральны Выканаўчы Камітэт і Савет Народных Камісараў БССР пастанаўляюць зрабіць у Грамадзянскім Працэсуальным Кодэксе БССР у рэдакцыі 1927 году наступныя зьмены:

1. Да артыкулу 25 дадаць наступную ўвагу 2-ую:

„Увага 2. Іскі аб аплаце страт ад сутычкі суднаў падаюцца па выбары істца: па месцы жыцьця адказчыка альбо па месцы знаходжаньня судна, уладар якога павінен адказваць за страты ад сутычкі, альбо па месцы знаходжаньня порту, да якога прыпісана данае судно“.

Дзеючую ўвагу да артыкулу 25 лічыць увагаю першай.

2. Да артыкулу 43 дадаць наступны пункт „г“:

«г) з Усесаюзнага Савету Прафэсіянальных Саюзаў, Цэнтральнага Савету Прафэсіянальных Саюзаў БССР і іншых саюзных рэспублік і ўсіх уваходзячых у іх склад прафэсіянальных арганізацый“.

3. Артыкул 82 запісаць у наступнай рэдакцыі:

„82. Ісьцец мае права прасіць аб забясьпечаньні іску да ўваходу рашэньня ў законную сілу, а ў выпадках, калі паводле арт. арт. 187-189 рашэньне можа быць выканана неадкладна,—да вынясеньня рашэньня.

Увага. Іскі, якія падаюцца да дзяржаўных установ і да дзяржаўных прадпрыемстваў, не забясьпечваюцца, апроч выпадкаў падачы да іх іскаў крэдытна-каапэрацыйнымі арганізацыямі і іншых выпадкаў, прадугледжаных спэцыяльнымі законамі“.

4. Пункт „а“ арт. 187 запісаць у наступнай рэдакцыі:

„а) на іскох аб заработнай плаце, аб прыняцьці назад на пасаду і аб аліментах“.

5. Артыкул 189 запісаць у наступнай рэдакцыі:

„189. Неадкладнае выкананьне рашэньняў супроць дзяржаўных установ і прадпрыемстваў, якія знаходзяцца на дзяржаўным альбо мясцовым бюджэце і на гаспадарчым разрахунку, не дазваляецца, апроч рашэньняў па іскох аб заработнай плаце і аб прыняцьці назад на пасаду, па іскох на падставе апратэставаных вэксалёў, па іскох крэдытна-каапэрацыйных арганізацый, а таксама ў іншых выпадках, устаноўленых спэцыяльнымі законамі“.

6. Артыкул 243 запісаць у наступнай рэдакцыі:

«243. Судовыя загады могуць выдавацца пры спагнаньні грошай і пры патрабаваньнях аб звароце альбо перадачы маемасьці, якія грунтуюцца:

а) на апратэставаных вэксалёх;

б) на актах, для якіх устаноўлена абавязковае натарыяльнае засьведчаньне, калі яно зроблена;

в) на міравых угодах, зробленых судовым парадкам;

г) на згодах аб памеры ўтрыманьня дзецям і супругу, якія заключаны парадкам, прадугледжаным Кодэксам Законаў аб шлюбу, сям'і і апецы;

д) на разьлікавых кніжках на заработную плату альбо на разьлікавых лістох, што замяняюць іх;

е) на дакумантах, якія ўстанаўляюць пратэрмінаваньне даўжнікамі і іх паручыцелямі пазычак, атрыманых ад крэдытных і пазычкова-ашчадных таварыстваў, ад сельска-гаспадарчых і прамысловых крэдытных таварыстваў, ад таварыстваў сельска-гаспадарчага крэдыту і кас узаемадапамогі;

ж) на абавязанасьцях, якія выдаюцца пры куплі ў дзяржаўных установах і каапэрацыйных арганізацыях з растэрмінаваньнем плацяжу сельска-гаспадарчых машын і прылад;

з) на дагаворах аб дзяржаўным абавязковым неабкладным страхаваньні альбо на рашэньнях суду аб прызнаньні за Дзяржстрахам праў, вынікаючых з заключэньня такога дагавору (арт. 15 „Палажэньня аб дзяржаўным страхаваньні Саюзу ССР“—З. З. СССР 1925 году, № 73, арт. 537);

і) на іскох Гандлёва-Прамысловага Банку Саюзу ССР, Цэнтральнага Сельска-Гаспадарчага Банку Саюзу ССР, Беларускага Сельска-Гаспадарчага Банку, Цэнтральнага Банку Камунальнае Гаспадаркі і Жыллёвага Будаўніцтва і Беларускага Банку Камунальнае Гаспадаркі і Жыллёвага Будаўніцтва па дагаворах і абавязанасьцях, якія заключаны альбо выданы па ўкладных, пазычковых і камісійных апэрацыях гэтых банкаў, калі патрабаваньні па паказаных дагаворах і абавязанасьцях належаць гэтым банкам;

к) на дакумантах, якія ўстанаўляюць пратэрмінаваньне ўмоўленых плацяжоў па індывідуальнаму таварнаму крэдыту, які атрыманы даўжнікамі ў спажывецкіх таварыствах і саюзах спажывецкіх таварыстваў;

л) на несплачаных авансах, атрыманых супрацоўнікамі дзяржаўных установ і дзяржаўных прадпрыемстваў».

7. Артыкул 244 запісаць у наступнай рэдакцыі:

«244. Судовыя загады не выдаюцца:

а) пры патрабаваньнях да дзяржаўных установ альбо да дзяржаўных прадпрыемстваў, апроч патрабаваньняў крэдытна-каапэрацыйных арганізацый, а таксама выпадкаў, калі патрабаваньне да дзяржаўнага прадпрыемства грунтуецца на апратэставаным вэксалі;

б) калі ад дню наступленьня тэрміну патрабаваньня прайшло больш за два месяцы;

в) калі для ўстанаўленьня права падаваць патрабаваньне патрэбны дадатковыя довады;

г) калі пададзеныя дакуманты ня сьведчаць бясспрэчна аб адказнасьці даўжніка;

д) калі з дакуманту, на падставе якога падаецца просьба аб выдачы судовага загаду, відаць, што абавязанасьць павінна быць выканана толькі пры пэўных умовах, і калі няясна, што гэтыя ўмовы наступілі.

Увага. Судовыя загады дзяржаўным установам і дзяржаўным прадпрыемствам на патрабаваньнях банкаў, вынікаючых з іх апэрацый, выдаюцца ў выпадках, прадугледжаных адпаведнымі палажэньнямі альбо статутамі“.

8. Артыкул 331 запісаць у наступнай рэдакцыі:

„З маемасьці, належачай установе, якая знаходзіцца на дзяржаўным альбо мясцовым бюджэце, браць па выканальных лістох забараняецца, але ў выпадку неплацяжу спагнальнік мае права падаць скаргу.

Пры неплацяжу ва ўстаноўлены паводле артыкулу 330 тэрмін заработнае платы судовы выканаўца падае выканальны ліст у суд, які ў гэтым выпадку пастанаўляе, каб даўжнік выплаціў прысуджаную заработную плату з сваіх каштарысных крэдытаў. Пры гэтым загадчык крэдытаў павінен паказаць суду тыя артыкулы і параграфы каштарысу, з якіх павінна быць зроблена выплата».

9. Дадаць да артыкулу 331 наступную ўвагу 2:

„Увага 2. З сум, якія выдаюцца органамі сацыяльнага страхаваньня згодна п. п. „б“ і «д» арт. 176 Кодэксу Законаў аб працы (дапамогі пры часовай страце працаздольнасьці і пры інваліднасьці) і з сум, якія выплачваюцца як пэрсанальная пэнсія асобам, маючым выключныя заслугі перад рэспублікай,—дазваляецца браць па выканальных лістох на ўтрыманьне членаў сям'і ў межах, устаноўленых у пунктах „а“ і „б“ гэтага артыкулу для спагнаньня з заработнае платы рабочых і служачых. З сум, якія выдаюцца, як дапамога па беспрацоўі, браць па выканальных лістох забараняецца“.

Чынную ўвагу да артыкулу 334 лічыць увагаю першаю.

Старшыня Цэнтральнага Выканаўчага Камітэту БССР А. Чарвякоў.

Старшыня Савету Народных Камісараў БССР М. Галадзед.

Сэкратар Цэнтральнага Выканаўчага Камітэту БССР А. Хацкевіч.

2 лютага 1928 г. г. Мінск.

Постановление

Центрального Исполнительного Комитета и СНК БССР

об изменении статей 82, 187, 189, 243, 244 и 331 Гражданского Процессуального Кодекса БССР в редакции 1927 года и о дополнении его примечанием 2 к ст. 25, пунктом „г“ ст. 43 и примечанием 2 к ст. 334.

На основании статьи 2 постановления III сессии ЦИК БССР IУ созыва от 26 июля 1923 года „О порядке внесения изменений в кодексы, утвержденные ЦИК Белоруссии“ (С. У. БССР 1923 г., № 13-14, ст. 115) Центральный Исполнительный Комитет и Совет Народных Комиссаров БССР постановляют внести в Гражданский Процессуальный Кодекс БССР в редакции 1927 года следующие изменения:

1. Статью 25 дополнить следующим примечанием вторым:

„Примечание 2. Иски о возмещении убытков от столкновения судов предъявляются по выбору истца: по местожительству ответчика или по местонахождению судна, владелец которого должен отвечать за убытки от столкновения, или по местонахождению порта, к которому приписано данное судно.»

Действующее примечание к статье 25 считать примечанием первым.

2. Статью 43 дополнить следующим пунктом „г“:

„г) с Всесоюзного Совета Профессиональных Союзов, Центрального Совета Профессиональных Союзов БССР и других союзных республик и всех входящих в их состав профессиональных организаций“.

3. Статью 82 изложить в следующей редакции:

«82. Истец имеет право просить об обеспечении иска до вступления решения в законную силу, а в случаях, когда согласно ст. ст. 187-189 решение может быть исполнено немедленно,—до вынесения решения.

Примечание. Иски, пред'являемые к государственным учреждениям и к государственным предприятиям, не обеспечиваются, кроме случаев пред'явления к ним исков кредитно-кооперативными организациями и других случаев, предусмотренных специальными законами“.

4. Пункт „а“ ст. 187 изложить в следующей редакции:

„а) по искам о заработной плате, о восстановлении в должности и об алиментах“.

5. Статью 189 изложить в следующей редакции:

„189. Немедленное исполнение решений против государственных учреждений и предприятий, находящихся на государственном или местном бюджете и на хозяйственном расчете, не допускаются, кроме решений по искам о заработной плате и о восстановлении в должности, по искам на основании опротестованных векселей, по искам кредитно-кооперативных организаций, а также в других случаях, установленных специальными законами“.

6. Статью 243 изложить в следующей редакции:

„243. Судебные приказы могут выдаваться при взыскании денег и при требованиях о возврате или передаче имущества, основанных:

а) на опротестованных векселях;

б) на актах, для которых установлено обязательное нотариальное удостоверение, при условии его совершения;

в) на мировых сделках, совершенных судебным порядком;

г) на соглашениях о размере содержания детям и супругу, заключенных порядком, предусмотренным Кодексом Законов о браке, семье и опеке;

д) на расчетных книжках на заработную плату или на заменяющих их расчетных листах;

е) на документах, устанавливающих просрочку должниками и их поручителями ссуд, полученных от кредитных и ссудо-сберегательных товариществ, от сельско-хозяйственных и промысловых кредитных товариществ, от обществ сельско-хозяйственного кредита и касс взаимопомощи;

ж) на обязательствах, выдаваемых при покупке в государственных учреждениях и кооперативных организациях с рассрочкой платежа сельско-хозяйственных машин и орудий;

з) на договорах о государственном обязательном неокладном страховании или на решениях суда о признании за Гострахом прав, вытекающих из заключения такого договора (ст. 15 «Положения о государственном страховании Союза ССР — С. З. СССР 1925 г., № 73, ст. 537);

и) на исках Торгово-Промышленного Банка Союза ССР, Центрального Сельско-хозяйственного Банка Союза ССР, Белорусского Сельско-Хозяйственного Банка, Центрального Банка Коммунального Хозяйства и Жилищного Строительства и Белорусского Банка Коммунального Хозяйства и Жилищного Строительства по договорам и обязательствам, заключенным или выданным по вкладным, ссудным и комиссионным операциям этих банков, если требования по указанным договорам и обязательствам принадлежат этим банкам;

к) на документах, устанавливающих просрочку условленных платежей по индивидуальному товарному кредиту, полученному должниками в потребительских обществах и союзах потребительских обществ;

л) на непогашенных авансах, полученных сотрудниками государственных учреждений и государственных предприятий“.

7. Статью 244 изложить в следующей редакции:

„244. Судебные приказы не выдаются:

а) при требованиях к государственным учреждениям или к государственным предприятиям, кроме требований кредитно-кооперативных организаций, а также случаев, когда требование к государственному предприятию основано на опротестованном векселе;

б) если со дня наступления срока требования прошло более двух месяцев;

в) если для установления права пред'являть требование необходимы дополнительные доказательства;

г) если представленные документы не свидетельствуют бесспорно об ответственности должника;

д) если из документа, на основании которого подается просьба о выдаче судебного приказа, видно, что обязательство должно быть выполнено только при определенных условиях, и если неясно, что эти условия наступили.

Примечание. Судебные приказы государственным учреждениям и государственным предприятиям по требованиям банков, вытекающим из их операций, выдаются в случаях, предусмотренных соответствующими положениями или уставами“.

8. Статью 331 изложить в следующей редакции:

„С имущества, принадлежащего учреждению, которое находится на государственном или местном бюджете, взыскивать по исполнительным листам воспрещается, но в случае неплатежа взыскатель может подать жалобу.

При неплатеже в установленный согласно статье 330 срок заработной платы судебный исполнитель представляет исполнительный лист в суд, который в этом случае постановляет о выплате должником присужденной заработной платы из своих сметных кредитов. При этом распорядитель кредитов должен указать суду те статьи и параграфы сметы, из которых должна быть произведена выплата“.

9. Дополнить статью 334 следующим примечанием 2:

„Примечание 2. С сумм, выдаваемых органами социального страхования согласно п. п. „б“ и „д“ ст. 176 Кодекса Законов о Труде (пособия при временной утрате трудоспособности и при инвалидности), и с сумм, выплачиваемых как персональная пенсия лицам, имеющим исключительные заслуги перед Республикой,—разрешается взыскание по исполнительным листам на содержание членов семьи в пределах, установленных в п. п. „а“ и „б“ настоящей статьи для взыскания с заработной платы рабочих и служащих. С сумм, выдаваемых в пособие по безработице, взыскивать по исполнительным листам воспрещается“.

Действующее примечание к статье 334 считать примечанием первым.

Председатель ЦИК БССР А. Червяков.

Председатель СНК БССР Н. Голодед.

Секретарь ЦИК БССР А. Хацкевич.

г. Минск, 2 февраля 1928 г.

Папраўка.

У арт. 3 пастановы СНК БССР „АБ ПРЫЦЯГНЕНЬНІ ДА АДКАЗНАСЬЦІ АСОБ, ЯКІЯ НЯ ЎЖЫЛІ ПАТРЭБНЫХ ЗАХАДАЎ ДЛЯ РАЗЬВІЦЬЦЯ ЗАГАТОВАК ЛЬНЯНОГА ВАЛАКНА, НАСЕНЬНЯ І АТРЫМАНЬНЯ ЗАКАНТРАКТОВАНАГА ЛЁНУ“ („Савецкая Беларусь“ № 33) замест слоў: „Старшынь Сіроцінскага і Кзярышчанскага сельска-гаспадарчых таварыстваў» чытаць: «Старшынь Шумылінскага і Кзярышчанскага сельска-гаспадарчых таварыстваў».

Кіраўнік Спраў Савету Народных Камісараў і Эканамічнай Нарады БССР М. МАРОЗ.

Адказны рэдактар М. КУДЗЕЛЬКА

БЕЛАРУСКІ ДРУГІ ДЗЯРЖАЎНЫ ТЭАТР.

Нядзеля, 19-II. **„Каля тэрасы“** драма у 4-х дзеях з часоў 1917 г. Пачатак а 8 з пал. гадз. вечара.

КІНО-ТЭАТР «КУЛЬТУРА» — МАСТАЦКІ БАЯВІК **„Конец Санкт-Петербурга“.** АНОНС! Хутка — «Два друга—Модэль і падруга»

КІНО „ЧЫРВОНАЯ ЗОРКА“. — Дуглас Фэрбэнкс у выдатным фільме **„ТРИ МУШКЕТЕРА“** Драма ў 9 частк. Пач. сэансаў у 6 з пал., 8 з пал. і 10 з пал. гадз. веч. Каса адчынена ад 5-й гадз. веч.

КІНО «ПРАЛЕТАРЫ». — БЫТАВЫ ФІЛЬМ. **„БАБЫ РЯЗАНСКИЕ“.** Драма ў 6 частк. Пач. сэансаў у 6, 7 з пал., 9 і 10 з пал. гадз. веч. — Каса адчынена ад 5 гадз. веч.

КІНО „ІНТЭРНАЦЫЯНАЛ“. — Толькі 3 дні—17, 18 і 19 лютага. 3-я апошняя сэрыя. **„ОТРЕЗАННЫЕ ОТ МИРА“.** Кіно-раман у 10 частк.

Галоўлітбел 302.

1-я Дзяржаўная друкарня.